Poštni urad 9021 Celovec — Verlagspostamt 9021 Klagenfurt | Izhaja v Celovcu — Erscheinungsort Klagenfurt | Posamezni izvod 1,30 šil., mesečna naročnina 5 šilingov | P. b. b.

SLOVENSKI vestnik

Letnik XXI. | Celovec, petek, 18. marec 1966 | Štev. 11 (1242)

Danes se bodo začela vladna pogajanja

med predstavniki obeh velikih strank — ÖVP in SPÖ

Na podlagi izida letošnjih državnozborskih volitev je v ospredju razpravljanja v političnih krogih in v široki javnosti zlasti dvoje vprašanj: kaj je vplivalo na odločitev 6. marca in kako bo šlo naprej! Po dosedanjih analizah volilnih rezultatov je jasno, da je v razmerju političnih sil prišlo do premika, ki bo nujno vplival na nadaljnji razvoj naše države; o tem so prepričani vsi, vendar pa se bistveno razlikujejo mnenja glede tega, kako daleč naj bi segale spremembe v dosedanji praksi vladnega sodelovanja. Da so bile razlike v teh mnenjih v prvih dneh po volitvah posebno velike, je pač razumljivo, toda zadnji teden je tudi v tem oziru v veliki meri pomiril duhove, tako da vedno bolj prevladuje naziranje, da bosta obe veliki stranki tudi v bodoče našli možnosti za sodelovanje.

Danes se bosta vsekakor prvič sestala tričlanska odbora ÖVP in SPÖ. Že v ponedeljek sta imela predsednika obeh strank — kancler dr. Klaus in vicekancler dr. Pittermann — prvi razgovor, med katerim je kancler Klaus uradno povabil socialiste k sodelovanju v novi vladi. Današnjih pogajanj pa se bodo udeležili s strani ÖVP kancler Klaus, predsednik parlamenta Maleta in sekretar ÖVP Withalm, medtem ko bodo SPÖ zastopali vicekancler Pittermann, zunanji minister Kreisky in namestnik štajerskega deželnega glavarja Schachner-Blazizek.

Na vprašanje, kako bodo potekala in do kakšnega zaključka bodo privedla pogajanja med obema strankama, trenutno seveda še nihče ne more odgovoriti. Da je ostalo vprašanje povsem odprto, je poskrbela zlasti ÖVP, ki doslej sploh ni hotela povedati, kako si zamišlja bodoče sodelovanje. Iz izjav njenih vodilnih predstavnikov je razvidno le toliko, da hoče dosedanjo obliko koalicije v marsičem spremeniti, pri čemer naj bi poprej rešili vsa druga vprašanja in se šele potem razgovarjali o sestavu nove vlade. Tako slepomišenje okoli vprašanj položaja jasno ne poenostavi, marveč nasprotno prispeva k temu, da se v avstrijski in tudi mednarodni javnosti pojavljajo najrazličnejša ugibanja o bodočem razvoju v naši državi.

Po vsem tem je trenutno povsem jasno morda samo eno: čeprav je na volitvah 6. marca dosegla absolutno večino, ÖVP spričo cele vrste važnih vprašanj, ki jih bo avstrijska vlada morala reševati v bližnji bodočnosti, odgovornosti ne bi hotela nositi sama. O tem govori njeno povabilo socialistom na sodelovanje v novi vladi, predvsem pa izhaja to iz izjav, ki jih je slišati pri zmernejših krogih v njenih vrstah, kjer resno svarijo pred vsakim nevarnim eksperimentom. Pač pa so v stranki tudi ljudje, ki ji že danes napovedujejo polom, če ne bo znala uveljaviti svoje sedanje moči. ÖVP torej kljub uspehu na volitvah zdaj nima ravno lahkega stališča in od tega, katera struja bo prevladovala v njenih vrstah, ni odvisna le bodočnost stranke, marveč od tega tudi zavisi, kako bodo potekala in do kakšnega rezultata bodo privedla sedanja pogajanja s socialisti.

Pri SPÖ je pripravljenost na sodelovanje načelno vsekakor nesporna, kar pa seveda ne pomeni, da bi bilo sodelovanje sprejemljivo pod vsakimi pogoji. Tudi pri socialistih je namreč slišati glasove, češ da zguba dveh mandatov nikakor ni vzrok za popolno kapitulacijo. Nekateri vidijo izhod celo v tem, da bi šla SPÖ v opozicijo, vendar so zagovorniki ostali v manjšini in bi taka poteza po vsej verjetnosti prišla v poštev le kot „rešitev v sili", namreč v primeru, če bi ÖVP stavila pogoje, ki jih nikakor ne bi bilo mogoče sprejeti.

Kakor je sicer razumljivo, da bo ÖVP skušala iz volilnega rezultata kovati čim več kapitala, pa je le malo verjetno, da bo šla v skrajnosti. To toliko manj, ker se mora zavedati, da ji tudi oslabljena FPÖ ne more nuditi potrebne podpore, kadar bi šlo za važne odločitve, za katere je v parlamentu potrebna dvotretjinska večina. Kancler Klaus se je po razgovoru z vicekanclerjem Pittermannom sicer sestal tudi s predsednikom FPÖ Petrom, vendar so politični opazovalci mnenja, da je pri tem šlo le za informativen pogovor predvsem v zvezi s konstituiranjem parlamenta in njegovih odborov, kjer je zastopana tudi FPÖ.

Končno je v sedanjih razpravah o izidu volitev in morebitnih posledicah veliko ugibanj tudi glede tega, do kakšnih personalnih sprememb bo prišlo v novi vladi. Tozadevno je slišati najrazličnejše prognoze, ki pa vse kupaj nimajo dovolj tehtne podlage, da bi lahko že zdaj delali iz njih kakšne zaključke. Tudi ta vprašanja so neposredno povezana s potekom in zaključkom pogajanj, ki se začnejo danes in bodo po vsej verjetnosti trajale več tednov.

30. marca se bo sestal parlament

Predsedniki parlamenta in poslanskih klubov so se v torek sporazumeli, da zveznemu prezidentu predlagajo sklicanje prvega zasedanja novega parlamenta za 30. marec. Ob tej priložnosti bo izvoljeno predsedstvo parlamenta ter bodo imenovani posamezni odbori, pri katerih sestavu bo prišlo do izraza tudi spremenjeno razmerje političnih sil na podlagi izida letošnjih volitev.

V vseh večjih odborih, ki štejejo po 27 članov, bo novo razmerje 14 zastopnikov ÖVP, 12 SPÖ in 1 FPÖ (doslej 13 ÖVP, 13 SPÖ, 1 FPÖ), medtem ko bo v manjših odborih, kateri imajo po 21 članov, zdaj 11 zastopnikov ÖVP in 10 SPÖ (prej 10 ÖVP, 10 SPÖ, 1 FPÖ), tako da bo FPÖ v teh odborih zgubila svoja dosedanja predstavnika na račun povečanega zastopstva ÖVP. V stalnem pododboru glavnega odbora, kjer morajo po ustavnem določilu imeti vsaj enega zastopnika vse v parlamentu zastopane stranke, pa bo novo razmerje: 8 ÖVP, 6 SPÖ, 1 FPÖ.

Sestav novega parlamenta kaže razne zanimive spremembe. To ne velja le za spremembo političnega razmerja, ko imajo ÖVP 85, SPÖ 74 in FPÖ 6 (doslej 81-76-8) poslancev, marveč tudi glede starosti izvoljenih predstavnikov: povprečna starost vseh 165 poslancev znaša zdaj 51 let, kar je za eno leto manj kot v starem parlamentu. Najstarejši poslanci pripadajo letniku 1898, najmlajši med njimi pa je rojen leta 1933. Med poslanci jih je 12 starih od 33 do 40 let, 67 od 40 do 50 let, 64 od 50 do 60 let, 22 poslancev pa je starih nad 60 let. Končno daje sestav parlamenta zanimivo sliko tudi o zastopstvu žensk v političnem življenju. Tudi v novem parlamentu bo od skupno 165 poslancev namreč le deset žensk (7 na listi SPÖ in 3 na listi ÖVP), torej le 6 odstotkov, čeprav predstavljajo ženske v Avstriji 56 odstotkov volilnih upravičencev.

OBISKI DOBREGA SOSEDSTVA

Na povabilo predsednika Izvršnega sveta SR Slovenije Janka Smoleta je bil koroški deželni glavar Hans Sima prejšnji teden na obisku v Ljubljani, kamor so ga poleg soproge spremljali tudi deželni svetnik Hans Schober, sekretar dr. Hans Scheiber, sekretar deželnega vodstva SPÖ Leopold Wagner in glavni urednik koroškega socialističnega glasila Josef Kreutz. Sprejema, ki ga je v vili „Podrožnik" priredil predsednik Smole na čast koroškim gostom, pa so se udeležili tudi podpredsednik IS Beno Zupančič, član IS Viktor Repič ter z jugoslovanskega konzulata v Celovcu generalni konzul Franc Pirkovič in konzul Željko Jeglič.

Deželni glavar Sima je ob tej priložnosti poudaril, da vidi v obisku novo priložnost za razširitev medsebojnih stikov, ker predstavlja potrditev dosedanjih kontaktov med obema deželama in vzajemnih simpatij. „Že naš lanski obisk v Sloveniji je bil zelo koristen in je imel na obeh straneh dobre posledice. Prepričan sem, da se bodo zato ti stiki tudi v prihodnje še poglabljali."

Predsednika IS SRS Janka Smoleta je povabil, da v začetku poletja obišče Koroško.

V NATO spet resna kriza

Sedanja pogodba o atlantskem zavezništvu bi morala veljati do leta 1969, toda vedno bolj se vsiljuje vprašanje, ali bo to zavezništvo res še tako dolgo ostalo pri življenju. Po letu 1949, ko je bila pogodba podpisana, se je položaj v svetu namreč tako bistveno spremenil, da je marsikatera določba pogodbe ki so jo narekovale takratne razmere, danes že zastarela in nikakor ne odgovarja več smotrom, ki so bili merodajni pri ustanovitvi NATO. Tega se gotovo zavedajo vse članice Atlantskega pakta, vendar ima med njimi edinole Francija odnosno njen predsednik de Gaulle toliko poguma, da to tudi javno pove.

In to je de Gaulle napravil tudi precej odločno, ko je prejšnji teden poslal vsem državam-članicam NATO obsežno spomenico, v kateri zahteva temeljite reforme z utemeljitvijo, da „organizacija Atlantskega pakta ni več v skladu s sedanjim stanjem v svetu". Razumljivo se je s tem močno zameril pri tistih, katerim se zdi atlantsko zavezništvo bolj važno kot vse drugo; predvsem pa je prizadel Ameriko, za katero je ravno NATO tista ustanova, preko katere izvaja svoj vpliv na Evropo. Temu primeren je bil tudi odgovor predsednika Johnsona, ki je francoske predloge kratko malo zavrnil in podobno stališče zahteval tudi od ostalih držav-članic.

Vendar pa se de Gaulle s tem noče zadovoljiti. Napovedal je, da bo Francija vse svoje čete umaknila izpod poveljstva NATO, medtem ko morajo priti tuje čete v Franciji pod francosko poveljstvo — ali pa zapustiti Francijo.

VAŽNI SKLEPI O GOSPODARSKI REFORMI V JUGOSLAVIJI:

Za hitrejši dvig življenjske ravni delovnih ljudi

Ob koncu minulega tedna se je v Beogradu zaključila seja CK ZK Jugoslavije, na kateri so bili sprejeti važni sklepi o nalogah pri izvajanju gospodarske reforme. Ugotovljeno je bilo, da je sicer že dosedanje izvajanje reforme privedlo do pozitivnih začetnih rezultatov, vendar je — kakor je poudaril generalni tajnik ZKJ Tito — napačno pričakovati, da bi se smotri reforme lahko uresničili v dveh ali treh letih, marveč bo za to potrebno več časa. Z nalogami, ki so začrtane s sklepi tega zasedanja, je bila predvsem tistim, ki so na vodilnih mestih, naložena dolžnost, da se odločno in z vso odgovornostjo zavzemajo

- da se investicijska politika prilagodi potrebam razvoja intenzivnega gospodarstva in hitrejšega dviga življenjske ravni delovnih ljudi, kajti v središču borbe za uresničenje reforme mora biti predvsem delovni človek;
- za modernizacijo gospodarstva na osnovah najnovejših znanstvenih in tehniških dosežkov, za specializacijo proizvodnje in prehod na veliko serijsko proizvodnjo in avtomatizacijo, kar zahteva hitrejši razvoj kooperacije in drugih oblik integracije;
- za dosledno izvajanje politike stabilizacije trga ter splošne ravni cen in dinarja, pri čemer se poudarja potreba odločnejše in postopne usmeritve na svobodnejše tržne odnose in na postopno liberalizacijo celotne izmenjave z inozemstvom;
- nadaljnji in hitrejši razvoj gospodarstva mora čimprej pripeljati do konvertibilnosti dinarja, za kar je potrebno, da se z gospodarsko politiko in v srednjeročnem načrtu predvidijo potrebni ukrepi, da se s svobodnim izvozom postopno liberalizira uvoz surovin in blaga široke potrošnje, da se omogoči najširša kooperacija v deželi in z inozemstvom, da se dosežejo realni kriteriji za rentabilnost in doseže svobodno formiranje cen.

V sklepih je nadalje poudarjena važnost razvoja izobrazbe in znanosti za uresničenje smotrov reforme ter so nakazane konkretne naloge predvsem pri krepitvi samoupravljanja v delovnih organizacijah ter pri doslednem izvajanju načela delitve dohodka po delu.

Posebno poglavje zaključkov je posvečeno mednarodnim vprašanjem in je v tej zvezi ugotovljeno, da se je mednarodni položaj zaostril in zaradi tega resno zaskrblja vse iskrene pobudnike miru in napredka na svetu. »Trenutni položaj zahteva visoko stopnjo odgovornosti pri uresničenju nalog in stalne napore za okrepitev socializma. To nam bo omogočilo, da bomo še aktivnejši pri reševanju odprtih mednarodnih vprašanj in da še nadalje utrjujemo solidarnost z narodi, ki so kot mi angažirani v borbi za mir in socializem.«

Dušan Kveder

Komaj dobrih petdeset let star je minulo soboto na posledicah težke bolezni umrl narodni heroj Dušan Kveder, bivši veleposlanik SFR Jugoslavije v Etiopiji, Zahodni Nemčiji, Indiji in nazadnje v Veliki Britaniji ter nekdanji komandant glavnega štaba narodnoosvobodilne vojne in partizanskih odredov Slovenije. Z najvišjimi častmi so se od njega najprej poslovili v Beogradu, kjer je bilo njegovo zadnje delovno mesto, nato pa je bil v torek pogreb v Ljubljani, kjer je našel zadnje počivališče v grobnici narodnih herojev.

Življenje in delo Dušana Kvedra je najtesneje povezano z revolucionarnim bojem slovenskega naroda za osvoboditev ter prizadevanjem nove Jugoslavije v mednarodni politiki za prijateljsko sožitje in mir v svetu. Že kot ptujski gimnazijec se je povezal z delavskim gibanjem in njegovim revolucionarnim bojem, v katerem je sodeloval kot organizator in publicist. Kažipoti svobode in socializma so ga povedli na bojišča španske državljanske vojne, kjer si je pridobil dragocene izkušnje, ki jih je po fašistični zasedbi domovine s pridom in uspehom uporabljal pri organiziranju osvobodilnega boja jugoslovanskih narodov, v katerem je po številnih odgovornih položajih postal komandant glavnega štaba narodnoosvobodilne vojne in partizanskih odredov Slovenije. Za njegove velike zasluge v tem boju mu je bil podeljen častni naziv narodnega heroja.

Pa tudi po vojni je zvest svojim revolucionarnim načelom služil domovini najprej v vojski in pozneje v diplomatski zlužbi, kjer je kot veleposlanik v raznih državah veliko doprinesel k ugledu nove Jugoslavije kot dosledne pobornice miroljubne politike prijateljskega sožitja med narodi.

DUNAJSKI POMLADANSKI VELESEJEM:

Gospodarska rast bo tudi letos popuščala

Letošnji dunajski pomladanski velesejem, ki ga je v nedeljo odprl zvezni prezident Jonas in ki bo odprt do prihodnje nedelje, stoji pod vtisom gospodarskega razvoja v naši državi, kakor je bil orisan v otvoritvenih govorih. Iz teh govorov je bilo razvidno, da je naša država minulo leto zaključila s pasivo v zunanji trgovini in da je treba računati z nadaljnjim popuščanjem gospodarske rasti.

Zadnja leta je naša država svojo zunanjetrgovinsko bilanco vedno spet lahko izravnala z deviznim pritokom, ki so ga v državo prinesli inozemski turisti. Lani pa ta devizni pritok ki je narasel za 11.520 na 14,5 milijarde šilingov, ni več zadostoval in je kljub temu pasiva v zunanji trgovini znašala 2,1 milijarde šilingov. Gospodarska rast, ki je pričela rahlo popuščati že predlanskim, letos ne bo višja od 3 %.

Ob teh ugotovitvah je zvezni prezident Jonas v svojem otvoritvenem govoru državo in prebivalstvo svaril pred zapadanjem v samozadovoljstvo. Ko je izrazil veselje nad znamenji priznanja, ki jih Dunaju daje svet, je dejal, da se Avstrijci najbolj veselimo razvoja, v katerem postaja to mesto v vedno večji meri gospodarsko srečališče za zahod in vzhod ter za sever in jug. Ta srečavanja bodo tem pomembnejša, čim bolj bodo odpravljene ovire v blagovni menjavi. Ko je opozoril na težave, ki jih imata na tej poti EGS in EFTA, je opozoril tudi na potrebo pospeševanja blagovne menjave z vzhodom, ki je pred drugo svetovno vojno pokupil dobršen del avstrijskega blaga, s katerim pa naša država svoje trgovinske odnose še vedno ni spravila na predvojno raven, čeprav se ne glede na različne gospodarske sisteme uspešno razvijajo.

Čeprav lahko z upravičenim zadovoljstvom gledamo na dosedanje uspehe skupnega, vse sloje prebivalstva obsegajočega dela, je poudaril zvezni prezident, ne smemo zapasti samozadovoljstvu. Vedno se moramo zavedati, da gospodarska rast, polna zaposlitev in gospodarska varnost našega ljudstva ne smejo biti motene. Avstrija ne sme popustiti v svojih prizadevanjih, vedno mora znova mobilizirati svoje energije in talente, drugače ne bo mogla držati koraka z razvojem. S svojim žrtev polnim delom je avstrijsko ljudstvo pošteno zaslužilo, da se nadaljnja izgradnja naše dežele nemoteno razvija.

Tem resnim in opominjajočim besedam se je pridružil tudi minister za trgovino in obnovo dr. Bock, ki je dejal, da je po prognozah drugih evropskih industrijskih držav treba vzeti na znanje, da gospodarska rast v Avstriji letos ne bo večja od 3 %. Pasive v zunanji trgovini, do katere je prišlo lani, tudi letos ne bo mogoče odpraviti. V januarju je znašala 1,7 milijarde šilingov in je bila za 683 milijonov večja kot v januarju 1965. Ta pasiva pa kaže, da leži produktivnost v Avstriji pod produktivnostjo drugih industrijskih dežel in da letos tudi potrošnja ne sme narasti več kakor za 3 %.

Zato je tudi minister Bock opominjal na potrebo previdnosti pri raznih zahtevah, pa če bi bile še tako upravičene. V zvezi z nastalim položajem je zahteval povečanje produktivnosti, red na področju cen in mezd, investicijske sklade, ki bodo oproščeni davkov, vrsto drugih zakonitih ukrepov in čimprejšnji zaključek pogajanj z EGS.

SOCIALISTIČNE DRŽAVE MED 1950 IN 1965:

Industrijska proizvodnja se je popetorila

Industrijska proizvodnja socialističnih držav je bila koncem 1965 petkrat večja kot leta 1950. V istem času so kapitalistične države svojo industrijsko proizvodnjo povečale le za nekaj več kot dvakrat. To naraščanje industrijske proizvodnje v socialističnih državah je odpiralo in odpira zahodnoevropskim industrijskim državam vedno nove možnosti izvoza opreme za nova industrijska podjetja, istočasno pa omogoča najraznovrstnejše oblike sodelovanja ali kooperacije s temi industrijami.

Eden najvažnejših pokazateljev gospodarske rasti socialističnih dežel je razvoj njihove energetske proizvodnje. Le-ta se je v tem obdobju povečala v Bolgariji za 13-krat, v Romuniji za 10,6-krat, na Poljskem in v Sovjetski zvezi za 6-krat, na Madžarskem in na Češkoslovaškem pa za 4-krat.

Obseg proizvodnje strojne industrije je bil koncem leta 1965 v Bolgariji skoraj 17-krat večji kot leta 1950; na Poljskem je narasel za 12,6-krat, v Sovjetski zvezi za 7,6-krat, po ostalih socialističnih državah pa za več kot petkrat.

Socialistične države bodo v prihodnjih letih še bolj povečale znanstveno raven planiranja in okrepile disciplino proizvajalcev. Gospodarstveniki menijo, da bodo po tej poti lahko izpolnili naloge, ki jih do njihove industrije postavljata čas in družbeni razvoj.

Podržavljena industrija:

Večje sodelovanje z Vzhodno Nemčijo

V prizadevanjih za nova tržišča na Vzhodu je avstrijska podržavljena industrija zadnje čase povečala svoje sodelovanje tudi z Vzhodno Nemčijo. Ob priložnosti pomladanskega velesejma v Leipzigu je bil med vzhodnonemškimi industrijskimi podjetji in tremi podjetji podržavljene industrije podpisan sporazum o sodelovanju na tretjih tržiščih. Po tem sporazumu bodo podjetja podržavljene industrije dobavile za vzhodnonemško industrijo kompletne naprave za kemično industrijo v letnem obsegu 4,5 milijona obračunskih dolarjev. V petih letih, za kar velja sporazum, bo podržavljena industrija dobavila v Vzhodno Nemčijo tovrstnih naprav v vrednosti 22,5 milijona obračunskih dolarjev.

Mimo tega sporazuma je bil povečan tudi obseg trgovinske pogodbe med obema državama. Vrednost avstrijskih dobav na strojih in aparatih se je povečala od 4,5 na 12,5 milijona obračunskih dolarjev, Vzhodna Nemčija pa je želela obseg povečati na 16 milijonov obračunskih dolarjev.

Trgovina med Hrvatsko in Gradiščansko

Pred kratkim je bil podaljšan četrti kompenzacijski sporazum med gospodarsko zbornico Hrvatske in trgovinsko zbornico Gradiščanske. Vrednost blagovne izmenjave je po tem sporazumu določena z 20,8 milijona šilingov.

V okviru tega sporazuma je lani Gradiščanska uvozila iz Hrvatske kompenzacijskega blaga v vrednosti 7 milijonov šilingov, izvozila pa ga je v vrednosti 5,4 milijona šilingov. Poleg tega je bila lani realizirana še izmenjava o kompenzacijskem sporazumu iz leta 1964 v skupni vrednosti 5,5 milijona šilingov, ki v tem letu še ni bila docela realizirana.

Obe zbornici se medtem že pogajata za sklenitev petega medsebojnega kompenzacijskega sporazuma. Pričakujejo, da bo ta sporazum že v kratkem sklenjen in tudi tekom leta 1966 realiziran.

Avstrija prosta slinavke in parkljevke

Po šestih mesecih organizirane borbe proti slinavki in parkljevki je sedaj naša država spet prosta te nevarne živinske kužne bolezni. V tem času se je ta bolezen pojavila na 52 kmetijskih posestvih v 11 avstrijskih okrajih. Spričo njene nevarnosti in naglosti, s katero bi se lahko razširila, je bilo proti njej cepljenih 412.000 goved. Stroški pobijanja slinavke in parkljevke so znašali 10,5 milijona šilingov.

Če upoštevamo, da se je slinavka in parkljevka pojavila tokrat na Gradiščanskem, Štajerskem, Nižjem Avstrijskem in Predarlskem, spričo njene omejitve na samo 52 kmetij lahko rečemo, da je bila organizacija obrambe pred njo prvovrstna.

NADALJNJI KORAKI SODELOVANJA NA MEJI:

Koordinacija gospodarskega razvoja mejnih pokrajin

Na poti k tesnejšemu gospodarskemu sodelovanju med Slovenijo, Furlanijo-Julijsko krajino in Koroško je bil lani jeseni v Vidmu seminar o potrebah koordinacije in sodelovanja pri usmerjanju gospodarskega razvoja teh dežel. Ob tej priložnosti so zbrani strokovnjaki, ki se po teh sosednih deželah bavijo z regionalnimi načrti gospodarskega razvoja, prišli do spoznanja, da je treba začeto sodelovanje pri sestavljanju regionalnih načrtov poglobiti in da je treba predvsem intenzivirati izmenjavo mnenj, idej in dokumentov za te načrte.

Po videmskem sklepu so se pred kratkim strokovnjaki uradov in ustanov, ki se po teh deželah bavijo z regionalnim planiranjem, sestali v Ljubljani. Tokrat se jim je pridružil tudi predstavnik tovrstnega urada štajerske deželne vlade, vladni višji gradbeni svetnik Sutschek, šestčlansko koroško delegacijo pa sta vodila dvorni svetnik dr. Hansely in deželni višji gradbeni svetnik dr. Glanzer.

V teku dvodnevnih razgovorov v Ljubljani so delegacije sosednih dežel obravnavale predvsem vprašanja razvoja mejnih pokrajin teh dežel zlasti na področju industrializacije, turizma, varstva narave in pokrajine in vodnega gospodarstva. Delegacija Slovenije je ostale delegacije predvsem seznanila z regionalnimi načrti za okolico Ljubljane, Maribora in Kopra ter s tovrstnimi študijami za celo Slovenijo.

Predavanja in diskusije so se poleg tega nanašale še na vprašanja industrializacije, odseljevanja ljudi iz višinskih predelov in turizma. S tem v zvezi je koroška delegacija seznanila ostale delegacije z razvojnimi načrti in predlogi za regionalne načrte za razvoj turizma, zlasti v obmejnem pasu.

Da bi to sodelovanje še pospešile, so delegacije predlagale, naj bi obmejne dežele na področju regionalnega planiranja v obmejnih pasovih ustanovile dvanajstčlansko komisijo, v kateri bi bila vsaka dežela zastopana s 4 člani. Ta komisija naj bi koordinirala predloge dežel za regionalne načrte razvoja obmejnih pasov. Zaključno so se delegacije dogovorile, da bodo svoje naslednje zasedanje priredile pomladi 1967 v Celovcu. V času zasedanja v Ljubljani sta delegacije sprejela predsednik mestnega sveta Ljubljane ing. Marijan Tepina in član Izvršnega sveta SRS Viktor Repič.

Železarska industrija Jugoslavije napreduje

Železarska industrija Jugoslavije je leto 1965 uspešno zaključila. V povečanju svoje proizvodnje nič ni zaostajala za povprečjem evropskih industrijskih držav. V prvih treh četrtletjih minulega leta v primerjavi z istim razdobjem leta 1964 proizvodnjo jekla povečala za 6,4 % na 1,3 milijona ton, proizvodnjo elektrojekla pa je povečala celo za 16 % na 170.000 ton, medtem ko je proizvodnja surovega železa narasla za 11 % na 840.000 ton. Močno je napredovala tudi proizvodnja vlečnih izdelkov, ki je narasla za 17,3 % na 89.000 ton. Proizvodnja valjanih izdelkov je znašala 890.000 ton, proizvodnja kovanih izdelkov pa 26.000 ton.

Železne rude so v Jugoslaviji v prvih devetih mesecih pridobili okoli 2 milijona ton, kar je za 13,6 % več kot v istem razdobju 1964. Rekord porasta pa je lani dosegla proizvodnja jeklenih cevi. Teh so v prvih devetih mesecih izdelali 66.800 ton, kar je za 26.000 ton več kot v prvih devetih mesecih leta 1964.

Ta razvoj kaže, da je jugoslovanska železarska industrija lani očitno presegla proizvodnjo leta 1964, ki je znašala pri surovem železu 1,026.000 ton, pri jeklu 1,677.000, pri valjanih izdelkih 1,204.000, pri brezšivnih ceveh pa 77.800 ton. Mesečna povprečna proizvodnja je lani pri surovem železu narasla na 93.226 ton, pri jeklu na 149.582, pri valjanih izdelkih pa na 19.477 ton.

Lani je jugoslovanska železarska industrija dosegla tudi lepe uspehe v zunanji trgovini. V prvih devetih mesecih je njen izvoz znašal 21.000 vagonov. S tem je v primerjavi z istim razdobjem leta 1964 narasel za 17,8 %. Z naraščajočim izvozom je upadel uvoz za 11 %, vendar je še vedno znašal 91.000 vagonov. S tem je bil po vrednosti za okroglo 500 % višji od izvoza.

Letos pričakujejo v Jugoslaviji nadaljnji porast proizvodnje železarske industrije. Ta porast bo omogočil pričetek obratovanja železarne v Skopju, ki bo izdelovala valjano pločevino.

PO ŠIROKEM SVETU

MÜNCHEN. — Minulo nedeljo so bile v dveh zahodnonemških deželah (Bavarska in Schleswig-Holstein) občinske volitve, pri katerih sta obe veliki stranki — krščanski demokrati in socialni demokrati — znova pridobili na račun malih strank. Na Bavarskem se je delež socialnih demokratov povišal od 38,5 na 42,7 % delež CSU pa od 34,8 na 37,3 %; največjo zgubo je utrpela vsenemška stranka, ki je padla od 7,2 na 2 odstotka. V deželi Schleswig-Holstein so socialni demokrati napredovali od 38,3 na 39,8 %, krščanski demokrati pa od 42,3 na 45,1 %; tudi v tej deželi je največ zgubila vsenemška stranka, ki je nazadovala od 4,8 na 0,8 %. Posebno lep uspeh je dosegel socialistični župan v Münchenu, ki je dobil 77,9 % glasov, njegov protikandidat (CSU) pa samo 19.2 %.

WASHINGTON. — Medtem ko je Amerika tudi na zadnjem zasedanju OZN glasovala proti sprejemu LR Kitajske v Združene narode, je ameriški podpredsednik Humphrey zdaj pozval ameriško javnost na „demonstracijo prijateljstva" do kitajskega ljudstva. Dejal je, da je treba izkoristiti vsako priložnost in kitajskemu ljudstvu dokazati prijateljstvo, kajti „Kitajska ne sme ostati izolirana". Morda bo ta nenadna sprememba v vodilnih ameriških krogih končno vplivala na stališče Amerike glede sprejema LR Kitajske v OZN.

DUNAJ. — Mlajša hčerka kanclerja Klausa — Hildegard Klaus — ki je pred meseci uspešno prestala težko srčno operacijo, je minulo nedeljo umrla v 22. letu starosti. Ob težki izgubi je izrekel sožalje kanclerju Klausu tudi zvezni prezident Jonas.

BRUSELJ. — V belgijski javnosti se še ni poleglo razburjenje, ki ga je sprožila nerazumljiva razsodba pred avstrijskim sodiščem proti vojnemu zločincu Verbelenu. Pričakovati je celo, da bo belgijska vlada proti tej razsodbi protestirala pri zunanjem ministrstvu na Dunaju, kjer bo — kakor je povedal belgijski finančni minister — opozorila avstrijsko vlado, da se je Avstrija v državni pogodbi obvezala sodelovati pri izvedbi obsodb vojnih zločincev. Pri tem je zlasti poudaril, da Verbelena belgijsko sodišče ni obsodilo le na smrt, marveč tudi na popravo škode belgijski državi in žrtvam nacističnega nasilja.

PARIZ. — Francoski zunanji minister Maurice Couve de Murville bo v drugi polovici meseca aprila obiskal Romunijo in Bolgarijo. V dneh od 25. do 28. aprila bo na uradnem obisku v Bukarešti, od 28. do 30. aprila pa v Sofiji. S tem bo vrnil obiske romunskim in bolgarskim državnikom, ki so v zadnjih dveh letih obiskali Francijo.

ŽENEVA. — Pododbor gospodarsko-socialnega sveta OZN je pripravil osnutek deklaracije, ki zahteva odstranitev sleherne diskriminacije žensk. Osnutek bo najprej predložen gospodarsko-socialnemu svetu OZN, kateri ga bo potem posredoval Glavni skupščini za obravnavanje na prihodnjem zasedanju.

MOSKVA. — Sovjetska zveza je obtožila Ameriko, da uporablja v boju proti osvobodilnemu gibanju v Vietnamu tudi strupene pline. Niti Hitlerjevi fašisti — je rečeno v tozadevnem sporočilu sovjetske tiskovne agencije TASS — se niso upali uporabiti kemična vojna sredstva, zdaj pa svetovna javnost doživlja, kako ameriški militaristi teptajo splošno priznana načela mednarodnega prava, humanosti in človeške morale, ko v Vietnamu zločinsko uporabljajo strupene pline. „Ameriška vlada bi morala spoznati, do kako resnih posledic lahko privedejo barbarske akcije ameriških militaristov v Vietnamu, kajti človeštvo zločinov ameriškega imperializma nad vietnamskim ljudstvom nikdar ne bo pozabilo in odpustilo".

BONN. — Nedavna napoved francoskega predsednika de Gaulla, da stremi Francija po novi ureditvi atlantskega zavezništva, je v zahodnih državah sprožila silno ogorčenje. Posebno hudi na de Gaulla so v Zahodni Nemčiji, kjer tudi tako poveličevano francosko-nemško prijateljstvo očitno ni več krepko dovolj, da bi zgladilo valove. Tiskovni šef zahodnonemške vlade je v tej zvezi celo izjavil, da je boljši imeti NATO brez Francije kot biti brez NATO.

BEOGRAD. — Število televizijskih naročnikov v Jugoslaviji je v zadnjem letu naraslo za dobrih 100.000, tako da je zdaj v Jugoslaviji okoli 500.000 televizijskih naročnikov, kar pomeni, da pride povprečno en televizor na 37 prebivalcev. V naslednjem petletnem obdobju pa računajo, da se bo število televizijskih naročnikov potrojilo. Število radijskih naročnikov znaša zdaj 1,700.000, tako da ima vsak šesti Jugoslovan radioaparat. Do leta 1970 pa bo število radijskih naročnikov narastlo za nadaljnjih 50 odst.

BERLIN. — V vzhodnem Berlinu je v teku proces proti vojnemu zločincu dr. Horstu Fischerju, ki je obtožen za umor več desettisočev zapornikov v nacističnem taborišču smrti Auschwitz. Obtožnica navaja, da je dr. Fischer kot taborišči zdravnik odbral kakih 55.000 do 75.000 zapornikov, ki so jih potem umorili v plinskih celicah in njihova trupla sežgali v krematoriju.

NEW YORK. — Generalni sekretar OZN U Tant je izrazil dvome, da bi posebni odbor, ki naj bi razjasnil in dopolnil nekatera načela glede odnosov med državami, lahko uspešno opravil svoje delo. Med ta načela spada nevmešavanje v notranje zadeve drugih držav, miroljubno reševanje vseh sporov, samoodločba narodov in suverena enakost držav. U Tant je svoje dvome utemeljil s tem, da zdaj v praksi ravno ta načela grobo kršijo (n. pr. Amerika v Vietnamu — op. ured.), zaradi česar je v mednarodnih odnosih čutiti novo krizo.

LONDON. — Kakor so pokazale razne ankete, je pri bližnjih parlamentarnih volitvah v Anglijo treba računati s precejšnjo zmago laburistične stranke. Najnovejša anketa o opredeljenosti volivcev je pokazala, da laburistična stranka vodi z 10,5 odstotka pred konservativno stranko.

DŽAKARTA. — Indonezija je bila prizorišče novega državnega udara. Komaj je izgledalo, da si je predsednik Sukarno spet utrdil svoj položaj, je oblast v državi prevzel general Suharto. Sukarno je sicer formalno ostal predsednik republike, vendar izvaja celotno oblast vojska, ki je aretirala večje število dosedanjih ministrov in vodilnih politikov.

Na otrokovo učenje
vplivajo tudi družinske razmere

Med činitelji, ki vplivajo na otrokovo učenje in šolski napredek, zavzemajo zelo važno, mnogokrat celo odločilno mesto družinske razmere in celotno vzdušje, ki vlada v družini ter seveda tudi skrbnost samih staršev. Urejenost ali neurejenost, ubranost ali neubranost okolja, v katerega se vsak dan vračamo in v njem preživljamo precejšen del svojega življenja, močno vpliva celo na odrasle, kaj šele na otroka, ki je čustveno bolj krhek in ranljiv ter potreben družinske topline in varnosti.

Posledice neugodnih družinskih razmer srečamo na žalost v vsaki šoli, skoraj v vsakem razredu. Vsak primer je sicer drugačen, kot so različne »usode« takih otrok in njihove družinske prilike. Le nekaj primerov:

● *V družini A so prepiri in pretepi pogosto na dnevnem redu. Oče se vdaja pijači in pretepa ženo, ta pa postaja živčno čedalje bolj razkrojena in tepe ter ošteva otroke za vsako malenkost. Torej ni čudno, če postajajo otroci v učenju in obnašanju čedalje bolj problematični.*

● *V družini B sta oče in mati zaposlena ter se večji del časa zadržujeta izven doma. Otroci imajo na voljo vse, kar si želijo, nimajo pa pravega doma, ne topline ne skrbne vzgoje staršev. Čeprav nadarjeni, v šoli le s težavo dohajajo.*

● *V družini C je mati imela nezakonskega otroka, pozneje se je poročila in rodila še dva otroka. Očim in mati sta do prvega otroka strožja in manj ljubezniva kot do ostalih, zato se počuti zapostavljenega. Kljub nadarjenosti v šoli ne napreduje dobro.*

● *V družini D se je zakonska zveza staršev, ki je bila prej vsaj navidezno složna, v zadnjem času povsem skrhala. Hčerka, ki je prej dosegala v šoli odlične uspehe, je postala vase obrnjena in negotova, pouku ne sledi več zbrano ter so njeni uspehi vedno slabši.*

Žarišče otrokove »bolezni« so v takih primerih domače razmere, otrokova prikrajšanost za tiste duševne dobrine, ki jih najbolj potrebuje, ter krize, ki jih otrok ob tem doživlja. Nesloga in razkroj v družini, alkoholizem, nasilje nad otrokom, prepuščenost cesti, pomanjkanje pravilne vzgoje — take in podobne okoliščine bodo iz otrok, ki bi bili sicer duševno zdravi in normalni, prej ali slej naredile vedenjsko in učno problematične učence, katerih bodočnost je negotova.

V materialno skromnih, a urejenih družinskih razmerah je zraslo in še raste na sto tisoče zdravih, v šoli ter v življenju uspešnih ljudi. Notranje neurejene družine, kjer je otrok prikrajšan za toplino in vzgojo, pa razvijajo v njem klice bolezni in notranjega razkroja; to se dogaja pogosto tudi v družinah, kjer na videz otroku nič ne manjka, v resnici pa mu manjka pravi dom — ljubezen, toplina in skrbnost staršev.

Jubilej stoletnega dela in obstoja
Jugoslovanske akademije znanosti in umetnosti

S slavnostnim občnim zborom, ki je bil prejšnji teden v Zagrebu, so se začele velike slavnosti ob stoletnici obstoja in delovanja Jugoslovanske akademije znanosti in umetnosti, ki bodo dosegle višek letos novembra z jubilejnimi prireditvami pod pokroviteljstvom predsednika republike Josipa Broza-Tita. Na občnem zboru so sprejeli poročilo o delu akademije in njenih institucij v letu 1965 ter določili programe za delo v jubilejnem letu.

V poročilih o delu akademije v minulem letu je bilo povedano, da akademija ni dosegla le pomembne uspehe pri temeljnih znanstvenih raziskavah, temveč se je skupaj s svojimi institucijami ter sodelavci lotila cele vrste pomembnih praktičnih problemov za razvoj jugoslovanskega gospodarstva in družbe. Med najpomembnejšimi nalogami imajo posebno mesto ustanovitev znanstveno-raziskovalnega centra za alergične bolezni na Hvaru, ustanovitev zavoda v Dubrovniku za zaščito materiala pred vplivom morske vode, razširitev delovanja akademijskega inštituta za književnost na področju gledališke umetnosti, ustanovitev posebnega akademijskega inštituta za filozofijo »Znanost in mir« v Zagrebu, pomembna arheološka izkopavanja v Bribiru pri Šibeniku in vrsta drugih dejavnosti.

Lani pa so sodelavci akademije končali tudi eno največjih in najobsežnejših del, s katerimi se je akademija bavila od svoje ustanovitve leta 1866, in sicer delo za enciklopedični besednjak hrvaškega in srbskega jezika. Zadnji zvezki te velike znanstvene edicije, ki obsega približno 250.000 besed in izrazov in kakršno ima doslej le nekaj narodov na svetu, bodo dotiskali do leta 1970.

Program dela akademije in njenih institucij za jubilejno leto 1966 obsega med drugim tudi posebno spominsko knjigo, ki bo prikazala najvažnejša dela akademije, njenih institucij in sodelavcev od leta 1866 do danes. Razen tega bodo v Zagrebu in drugih mestih priredili vrsto znanstvenih posvetovanj, simpozijev in razstav o najpomembnejših področjih znanstvenega in umetniškega dela s področij, na katerih deluje Jugoslovanska akademija znanosti in umetnosti.

Jubilejnemu občnemu zboru je poslal pozdravno pismo tudi predsednik SFRJ Tito. Izrazil je svoje čestitke ob 100-letnici akademije ter opozoril na pomembno delo, ki ga je akademija opravila v sto letih svojega obstoja. Poudaril je, da je bil njen vpliv na znanstveno in umetniško ustvarjanje, s tem pa tudi na ustvarjanje kulture jugoslovanskih narodov pogostokrat odločilen. »Ta pomembni jubilej ene izmed največjih jugoslovanskih kulturnih institucij je velika spodbuda za nadaljnje ustvarjanje; to je hkrati jubilej celotne naše družbene skupnosti, ki razume, da brez razvite znanosti in resnične umetnosti ni gmotnega in humanističnega napredka, ni pravega socializma.«

NA GRADIŠČANSKEM:

Hrvaški muzej

Hrvati na Gradiščanskem, ki živijo v tej deželi že dobrih 400 let, razpolagajo z bogato narodno kulturo in folkloro, ki jo požrtvovalno gojijo tudi danes. Bogastvo njihovih narodnih pesmi in plesov prav tako vzbuja splošno zanimanje kot slikovitost njihovih narodnih noš.

Vendar pa se razvoj časa tudi pri gradiščanskih Hrvatih ni ustavil. Modernizacija in tehnizacija vedno močneje segata tudi v njihove vasi in je — kakor pri vseh drugih narodnostih — le še vprašanje časa, kdaj bodo stare navade in predvsem noše zginile iz vsakdanjega življenja.

Da pa bi bogato narodno blago ohranili tudi poznejšim rodovom, nastaja v Trajštofu neke vrste muzej gradiščanskih Hrvatov, za katerega je položil prve temelje šolski ravnatelj Adalbert Kuzmich.

KULTURNE DROBTINE

● **Akademski pevski zbor „Tone Tomšič" slavi letos 20-letnico svojega obstoja in delovanja. Za svoj jubilej se temeljito pripravlja in se bo čez nekaj tednov predstavil s posebnim koncertom. Poleg tega pa bo ob tej priložnosti tudi srečanje vseh pevcev, ki so v minulih dvajsetih letih sodelovali v tem zboru in katerih je več kot 500.**

● **V Zahodni Nemčiji so izvedli zanimivo statistiko o obiskovalcih kinopredstav. Le-ta pove, da odpade od vseh obiskovalcev kinopredstav 60 odstotkov na mladino med 16. in 21. letom starosti. Med odraslimi obiskovalci pa je le 21 odstotkov takih, ki so tekom štirih tednov obiskali kino več kot enkrat. Odstotek mladinskih obiskovalcev je neprimerno višji v tistih pokrajinah, kjer je televizija najmanj razvita.**

● **Znani slovenski grafik in profesor ljubljanske akademije za likovno umetnost Riko Debenjak (spoznali smo ga tudi na razstavah v Celovcu) je bil deležen posebnega kanadskega priznanja. Društvo kanadskih slikarjev in grafikov v Torontu je ob svoji 50-letnici priredilo mednarodno grafično razstavo, na kateri je bilo najvišje priznanje podeljeno Riku Debenjaku za njegovo grafiko „Les, skorja, smola".**

● **Letošnji 20. festival v Edinburghu bo posvečen dunajskemu skladatelju Albanu Bergu ter slikarju Georgesu Rouaultu. Albana Berga bo na festivalu predstavilo zahodnonemško gledališče z operama „Wozzeck" in „Lulu". Med sodelujočimi ansambli bodo tudi moskovski radijski orkester, Škotski narodni orkester, Poljski mimični teater, Zagrebški solisti z dirigentom Janigrom ter razni mednarodno priznani pevci.**

● **Na Hrvaškem bodo letos slovesno proslavili 130-letnico „narodnega preporoda", gibanja, ki si je prizadevalo za osvoboditev Hrvatske izpod tuje oblasti in sovražnih vplivov ter za svoboden razvoj nacionalnega jezika in kulture, hkrati pa za vzpostavitev stikov z drugimi južnoslovanskimi narodi. O pomenu hrvaškega narodnega preporoda bo govoril akademik in pisatelj Miroslav Krleža na slovesnem zasedanju Matice Hrvatske, ki bo 29. in 30. marca v Zagrebu, medtem ko bo osrednja proslava jubileja v Hrvaškem narodnem gledališču.**

Barvna televizija hitro napreduje

Čeprav Avstrija na področju televizije ni ravno med najbolj „razvitimi" deželami, v pristojnih krogih napovedujejo, da bomo v doglednem času tudi pri nas lahko gledali prve televizijske programe v barvah. Od teh prvih začetkov in do splošnega uveljavljanja barvne televizije v Avstriji pa bo razumljivo minilo še precej časa — ne nazadnje zaradi tega, ker so cene televizorjev za sprejemanje barvnega programa nesorazmerno višje, da niti ne govorimo o velikanskih sredstvih, ki jih zahteva proizvodnja barvnih programov.

V mnogih drugih državah pa barvna televizija zelo hitro napreduje in si osvaja čedalje širši krog „odjemalcev". Zlasti velja to za Ameriko, kjer so prišli prvi barvni televizorji na trg leta 1961. Do konca leta 1963 so prodali že 750.000 takih aparatov, leta 1964 se je številka dvignila na 1,4 milijona, lani pa že na 2,5 milijona, medtem ko za tekoče leto računajo s prodajo 4,3 milijona „barvnih" televizorjev. (Za primerjavo navajamo, da so v Ameriki leta 1961 prodali 6,25 milijona „navadnih" televizorjev, do konca leta 1964 jih je šlo v prodajo 8,15 milijona, toda v letu 1965 je število nazadovalo na 7,9 milijona, za letos pa napovedujejo padec celo na 6,1 mil. aparatov.)

Barvna televizija pa ni dražja le pri nabavi sprejemnikov, marveč tudi v proizvodnji programov. Cena za enominutno reklamno oddajo v barvah znaša do 35.000 dolarjev (v našem denarju okoli 900.000 šilingov). Kljub temu pa se je barvna televizija — vsaj v Ameriki — doslej najmočneje uveljavila ravno na področju reklamnih oddaj.

Ob izidu „Mladja 6"

Pričujoči tekst ni kritika, ker je podpisani spoznal, da se bo moral še mnogo premnogo učiti, preden bo usposobljen za literarno dejavnost te sorte. To njegovo spoznanje naj bo pribito kar na začetku. Če se komu ljubi, ga lahko pripisuje tudi piščevi samokritiki — za spremembo in v pomirjenje razgretih literarnih kritikov njegove kritike, objavljene v gimnazijskem poročilu 1964-65 (Lipusch, Prunč, dr. Vospernik in Co.).

Hkrati so te njegove besede o kostanekovščini in njenih navdihnjenih zagovornikih zadnje, ker je jasno spregledal, kolikšna nevarnost mu sicer preti — kljub najboljšim moškim letom — spričo »degeneracijskega fenomena odraslih v 20. stoletju«. Hkrati pa bi kajpada rad (naj mu nihče te sle po uveljavljanju ne zameri!) v tej novi koroški literarni eri še hitro stopil v korak z novimi pisatelji in pesniki, preden — kakor napovedujejo — se bodo »zaradi tehtnih vzrokov umaknili s slovenskega literarnega pozorišča na Koroškem«.

Skratka: pisca je prevzela prav v zadnjem trenutku panika in — starokopiten kot je — utemeljuje ta svoj sklep s starokopitnim (menda ne »svetim«?) Prešernom:

„Da zdaj, — ko na Koroškem vsak pisari,
že bukve vsak žužmar daje med ljudi,
ta v prozi, oni v verzih se slepari, —
jaz tudi v trop, — ki se poti in trudi,
ledino orje nove poezije, —
se vriniti želim, se mi ne čudi."

Tako torej snujem svoj prvi literarni UMOTVOR (ne umski tur!), ne samo mimogrede, temveč trdnosede noč za nočjo, saj ne bo črtica, temveč roman. In ta roman — prosim kritiko, naj mi bo mil sodnik — bojo *odtiskali*(!) z Janežičevim skladom. (Molči, spomin, kaj se mi vsiljujeta Levstik in Janežič, spita spokojno s svojim Slovenskim Glasnikom vred in z vsem bojem za kritiko!) Zdaj *veljajo novi literarni prijemi.* V vajinem času *so manjkali predpostavki(!) za od(!) vsega začetka popolnoma zdrave prijeme slovstvenega ustvarjanja. Ker jezika nista razumela, sta ga odklanjala . . .* A mi smo mi, kritike nam treba ni. Zdaj, dragi Janežič, zdaj lovimo profesorji slovenščine *utripe kompleksne človeške eksistence,* o kateri se tebi ali Levstiku še sanjalo ni, pa smo zato uvedli relativnost slovnice. Po vajini smrti se je rodil Ivan Cankar in *nam je dal v premislek* (potem ko je v snu videl natisnjene Črtice mimogrede): »Ne pravi se namreč: lepoto razumeti, temveč pravi se: lepoto gledati, poslušati, uživati«. In — bes te plentaj! — končno smo tam: Kostaneka gledamo, poslušamo IN ŠE uživamo! Cankar nas tako uči. (In Prunč.)

Zašel sem. Torej ko bom svoj roman obelodanil (tako nekako o veliki noči), upam, da bom sprejet v klub mladja (čeprav mi lasje že vidno sivijo), nato pa še v Društvo slovenskih književnikov, ki naj me blagovoli predlagati in priporočiti kar se da kmalu (morda še to jesen) kot kandidata za Nobelovo nagrado. Pa brez šale! Saj sem postal s tem romanom *pojav izrazitega koroškega samorastništva* (ne zameri, Prežih, saj ti mladjevci ne izpodbijajo literarne kvalitete!) *in iz tega vidika* bo društvo slovenskih književnikov, *čeprav kršim proti (!) zakonu tranzitivnosti glagolov, moralo znati najti (!) tudi dobre strani mojega iskrenega prizadevanja za asociativnost, za sinoptično gledanje, za sinestezijo* (ne anestezijo, ne anarhijo, ne anemijo, da ne bi kdo narobe razumel!) — skratka za čisto novo literarno smer, ki jo imenujem (upam, da imam s to iznajdbo primat) ATONALNO. Društvo slovenskih književnikov *naj tudi upošteva, da je korak od pravega umetniškega navdiha do manirizma sila majhen, vendar ga ne sme to dejstvo razrešiti truda resne analize*(!), ko bo imelo moj roman na zeleni mizi. (Z dolžino koraka, potrebnega za prehod od manirizma do pravega umetniškega navdiha, si — upam — člani Društva dandanes ne belijo več glave!)

Za zdajanbart objavljam samo odlomek iz tega svojega široko zasnovanega romana, ki se imenuje ŽALOSTNA IGRA Z BESEDAMI (po asociacijskem učinkovanju kostanekovščine), pri čemer pa naj bralci ne mislijo, da je ta roman žalostne vsebine. Razen tega opozarjam, da nihče ni razrešen truda resne analize, ako bo v mojem romanu trčil kje na kako obrnjeno oko (o Koder, zakaj se nisi mogel naroditi v naše dni!), na kak prevrtan trebuh ali na kako štirioglato zadnjo plat, *saj je lepota vsepovsod. Balzac in Zola sta odkrivala poezijo lepote tudi v pariških klavnicah.* In da ne bo kake zmešnjave v avtorstvu: moje asociativnosinoptično porojeno pisateljsko ime je »mačko mišek«. Tu imate odlomek:

V potresu možganov se je razsula kopa misli. Popokale so njihove pregraje in jez pred pisateljevim grlom se je zlomil. Napeti listi so pordeli s srčno krvjo. Moj glas so odpeljali na karjoli kdove kam. Snel sem preluknjani klobuk pretresenih možganov z obešalnika in si ga nataknil na štirioglato zadnjo plat. Navrtali so notranjo temo iz večnadstropnih besed, jo pometli in jo zanesli na smetišče, kjer so jo odbirali neprevidni kritiki. Zapletli se bodo v brezizhodno zmešnjavo.

Zažgala je stene v izbi. Izbruhnile so iz zatišja in medlo zacvilile prestrašene miške in mačke. Čisti pisateljski papir se jih je prestrašil v mraku iz prostora. Iz zibele je utrnil otrok na vrvi, ki so se zvezde zaletele vanj. V tem zraku se telo napihne do vrha na popku z vsevednostjo in daljnovidnostjo. iz vseh kosov papirja so asociativno dihali metaforični koseskizmi, so sineestetično gomazali vsevprek. Papir je potrpežljivi način njihovega literarnega snobizma.

Njihova soba je iz samih sladkih banan. V njihovem kakavu brez arome so oči opice. Rep opice je v drvarnici. Uhlji opice so zamašeni, tri klaftre pod zemljo pokopani. Njena usta so na stežaj odprta v katakombah besednih zmešnjav. Besede ležijo vznak in na trebuhu, vse skrižem.

Zjutraj so mi vrnili glas na karjoli. Preluknjani klobuk sem obesil na steno. Med oblačenjem so se majale niti mojih raztrešenih možganov. Pospravil sem besede, ki so nastale ob potresu možganov. Nato sva zrahljala plug molka in pognala junce v tišino. Povsod so se debelo odhrkali zakleti kritiki, stoječi na stolpih kulturnega dogmatizma. Podušila je goreče stene. Potem je zapadel sneg. Prve korake smo zabredli vanj. Bela žrd kritike nas je potlačila. Pasji laježi mi brni po ušesih. Pasjaki kritike plavajo v obrnjenem očesu moje ljubice. Ko so se nastanili pasjaki v obrnjenem očesu moje ljubice, je drevo izjokalo zidovje, sonce pa v morje padlo.

Janko Messner

Perfektno slišite
z
viennatone
SLUŠNIMI NAPRAVAMI
razen tega . . .
Nosi se slušna naprava!
K olikanosti enostavno spada, nositi elegantno slušno pomoč, da svojih soljudi ne obremenjujemo s slabim sluhom. Uspeh v poklicu in srečno zasebno življenje Vam zagotavlja okusna slušna naprava „viennatone".
Tukaj odrezati in poslati na:
viennatone-Hörgeräte
Wien 1, Franz-Josefs-Kai 3—5
Wien 4, Wiedner Gürtel 46 A
Wien 16, Lerchenfelder Gürtel 37
Klagenfurt, Lidmanskygasse 21
Linz, Harrachstraße 24
SV
Bitte senden Sie unverbindlich ausführliche Informationen an:
Name:
Adresse:

Lovro Kramer

SEDEMDESETLETNIK

Skromen in delaven, kakor je bil vse svoje življenje, je bil naš Lovro Kramer, pd. Janšej v Holbičah tudi v torek, ko je obhajal svojo sedemdesetletnico, prava podoba našega delovnega kmeta. Ko smo ga obiskali, da mu za častitljivi jubilej stisnemo roko in mu izročimo skromna darila naših organizacij, se je sredi dela sprva začudil, čemu prihajamo. Svojega dneva se je zavedel šele, ko smo mu prožili roko in izrekli svoje čestitke. In naenkrat so se zalesketale njegove oči in solze, ki so se prikradle iz njih, so bile najlepši dokaz veselja, da smo se ga spomnili, ko ob svojem jubileju gleda nazaj na dolga desetletja marljivega delovanja v naših vrstah, in da smo mu izrekli zahvalo, ker je bil in je vedno na mestu, kadar je klican k delu za blaginjo svojega ljudstva.

Res malo je med nami mož, ki bi bili tako vsestransko na mestu, kot je bil in je naš Janšej. V vrste naših narodnih delavcev je stopil takoj po prvi svetovni vojni, ko je stopil na čelo domačega prosvetnega društva »Edinost«, ki ga je vodil do leta 1948. Po prvi svetovni vojni je bil tudi med obnovitelji škofiške hranilnice in posojilnice, leta 1948 pa med ustanovitelji Kmečke gospodarske zadruge Škofiče. Obema še danes predseduje. Leta 1924 je postal član občinskega svta in to z izjemo nacistične dobe ostal do leta 1964, polnih 40 let. Ob ustanovitvi Slovenske kmečke zveze je bil njen odbornik in zastopnik v okrajni kmečki zbornici od leta 1932 do 1961. Nekaj let je bil njen predsednik, sedaj pa je podpredsednik njenega nadzornega odbora.

Nanizani drobci kažejo na Janšejevo obsežno in hkrati plodno dejavnost. Kamor je bil poklican in kamor je prišel, je v zavesti polne odgovornosti postavil svojega moža. Zaradi tega je bil nacizmu tudi Janšej napoti in so ga leta 1942 z družino vred izselili. Vrnivši se domov je bil po 1945 član povračilne komisije, kjer je na sodišču številnim sotrpinom priboril vrnitev njihovega zaplenjenega imetja. Sedaj pa je že več let predsednik Zveze slovenskih izseljencev.

In ko ga gledamo ob njegovi sedemdesetletnici, vidimo kljub naporom, težavam, trpljenju in tudi razočaranjem, ki so spremljala njegovo življenje, v njem staro dobričino, kakršna je vedno bil. In ne moremo drugače, kakor da se pridružimo želji njegove marljive in dobre žene ob njegovi sedemdesetletnici: takšen nam ostani še dolga leta, naš dragi Lenci!

KOLEDAR

Petek, 18. marec:	Ciril Jer.
Sobota, 19. marec:	Jožef
Nedelja, 20. marec:	**Feliks**
Ponedeljek, 21. marec:	Benedikt
Torek, 22. marec:	Lea
Sreda, 23. marec:	Oton
Četrtek, 24. marec:	Gabriel

KESTAG BOROVLJE:

Uspešno poslovno leto

Boroveljska železarna in jeklarna (KESTAG), ki spada v sklop podržavljenega podjetja Alpine-Montan, je poslovno leto 1965 uspešno zaključila. Svoj skupni promet je povečala za 8 odstotkov na 186,13 milijona šilingov. S tem je lani dosegla večji porast proizvodnje in prometa, kakor ga je dosegel celokupni koncern Alpine-Montan. Njegov promet je namreč narasel le za 5,5 odstotka, znašal pa je 6,1 milijarde šilingov. Uspeh KESTAG je tem lepši, ker je več kot dve tretjini prometa odpadlo na finalne izdelke in ker je lahko 30 odstotkov svojih izdelkov izvozila.

Glavni proizvodi boroveljske železarne in jeklarne so stavbeno jeklo, žični izdelki in orodje. Na skupni proizvodnji so bili ti izdelki lani udeleženi: stavbeno jeklo s 1800 tonami, žični izdelki s 435 tonami, orodje pa s 5 tonami. S tem se je lani proizvodnja stavbenega jekla povečala za 11,8 odstotka, orodja pa za 15 odstotkov. Proizvodnja žičnih izdelkov je lani ostala za proizvodnjo leta 1964 in sicer za 10,4 odstotka. Nazadovanje je povzročilo popuščajoče povpraševanje za boroveljskimi izdelki, katerim so močno konkurirali cenejši izdelki iz Italije in Nemčije. Po drugi strani pa je zastoju kriv tudi razvoj na svetovnem trgu, kjer so cene žičnih izdelkov celo leto padale in do konca leta padle na raven, ki povzroča upravičene skrbi.

Bolj ugoden je bil lani razvoj na trgu s patentirano jekleno žico, ki tudi sodi med boroveljske specialitete. Spričo tega je železarna in jeklarna proizvodnjo in promet patentirane jeklene žice lahko povečala za okroglo 30 odstotkov, ugodne cene pa so omogočile, da je po vrednosti promet še bolj narasel. Vidno se je tekom lanskega leta zboljšal tudi položaj na trgu z orodjem. Povečana proizvodnja je v prvi vrsti posledica živahnega povpraševanja na domačem in inozemskem trgu, ki traja tudi še letos. Borovlje imajo toliko naročil, da je njihova zmogljivost do julija izčrpana.

Dvorni svetnik dr. Joško Tischler

častni predsednik Kluba slovenskih študentov na Dunaju

Na svojem izrednem občnem zboru 11. marca je Klub slovenskih študentov na Dunaju izvolil ravnatelja državne gimnazije za Slovence v Celovcu, dvornega svetnika dr. Joška Tischlerja za svojega častnega predsednika. Predlog za izvolitev je utemeljil član kluba Feliks J. Bister, ki je med drugim poudaril dr. Tischlerjeve zasluge za ustanovitev kluba junija 1923.

V soboto, 12. marca je dr. Tischler obiskal Klub slovenskih študentov. V pozdrav mu je pevski zbor kluba zapel „Rož, Podjuna, Zila", nakar ga je predsednica Marija Erlach obvestila o sklepu izrednega občnega zbora, na katerem so ga člani izvolili za častnega predsednika. Ko je orisala njegovo življenjsko pot, mu je izročila častno listino naslednje vsebine:

Klub slovenskih študentov na Dunaju, prej Klub koroških slovenskih akademikov na Dunaju imenuje svojega ustanovnega člana gospoda dvornega svetnika dr. phil. Joška Tischlerja, ravnatelja Državne gimnazije za Slovence v Celovcu za častnega predsednika v zahvalo za njegovo življenjsko delo, ki je bistveno pripomoglo do ustanovitve Državne gimnazije za Slovence v Celovcu, v zahvalo za njegovo delovanje v prid študirajoče mladine ter v priznanje za njegovo prizadevanje za slogo in edinost akademskega naraščaja koroških Slovencev.

Svojo zahvalo za imenovanje je dr. Tischler združil s prošnjo za skupno delo v prid koroških Slovencev in pri tem naglasil pomen Kluba slovenskih študentov na Dunaju.

Zgledni selski gasilci

Pred kratkim so se selski gasilci pri Maželju zbrali k svojemu letnemu občnemu zboru, kateremu je prisostvoval tudi župan Herman Velik. Občni zbor je pokazal, da so Selani s svojo požarno brambo lahko zelo zadovoljni. Iz poročila, ki ga je podal poveljnik Tomi Ogris, je bilo namreč razvidno, da so člani požarne brambe v minulem poslovnem letu dosegli rekordno število gasilskih vaj. Spričo tega so pri spretnostnih tekmovanjih v gasilskem območju Borovlje zasedli drugo mesto in so bili le še boroveljski gasilci boljši od njih. Tudi v okrajnem merilu so selski gasilci pri tekmovanjih v spretnosti dosegli lepo sedmo mesto med požarnimi brambami okraja. Spričo te marljivosti je bilo na občnem zboru sporočeno napredovanje osmih članov požarne brambe. Na položaj gasilca so napredovali Anton Oraže, Janez Kelich, Janez Jug in Herman Uschnig, na položaj višjega gasilca pa Jakob Hribernik, Boštjan Ogris, Gabriel Roblek in Maks Oraže.

Na občnem zboru je spregovoril tudi župan Velik. Gasilcem je čestital k doseženim uspehom in jim zagotovil nadaljnjo skrb in pomoč občine pri njihovih prizadevanjih. Potrebni bazen za gasilsko vodo v Srednjem Kotu bo občina zgradila, čim bo zgotovljeno novo občinsko poslopje.

Slovensko prosvetno društvo „Jepa" v Ločah

Vabilo na

PEVSKI KONCERT

v nedeljo 20. marca 1966 ob dveh popoldne **v kulturnem domu v Ločah nad Baškim jezerom**

Nastopajo kot gostje:

Pevski zbori iz Škofič, Hodiš in Loge vasi, instrumentalni kvintet, mladinski pevski zbor in humoristi.

Doljna vas pri Žvabeku

V častitljivi starosti 85 let je pred kratkim umrl Štogartov oče Karel Krištof iz Doljne vasi pri Žvabeku. Ob odprtem grobu se je od njega, katerega življenje je bilo napolnjeno z nenehnim delom in skrbjo za svojo domačijo, družino in blaginjo občine in občanov, poslovila nepregledna množica žalnih gostov iz bližnje in daljne okolice ter mu tako izkazala poslednjo zasluženo čast.

Rajni Štogart je bil kmet z dušo in telesom. Svojo kmetijo je negoval kot dragoceno dediščino in jo za časa svojega življenja razvil v trden gospodarski fundament svoje številne družine. Poleg skrbi za svojo kmetijo pa tudi na drugih področjih dela ni štedil s časom. Več let je bil župan občine Žvabek. Na tem položaju je storil za svoj domači kraj veliko dobrega. Z vso resnostjo in vestnostjo je vodil domačo hranilnico in posojilnico, pri čemer je bil prežet s spoznanjem, da je zadružništvo najboljša organizirana samopomoč našega kmečkega ljudstva in naše narodne skupnosti. To svojo zavest je pokazal tako v svojem podrobnem delu kakor tudi ob svoji udeležbi na številnih prosvetnih in gospodarskih prireditvah, pri katerih je sodeloval s svojo preudarno besedo.

Pogrebne obrede je ob asistenci več duhovnikov vodil č. g. kanonik Aleš Zechner, ki je ob odprtem grobu skupno z županom Slamanigom orisal pokojnikove vrline. V imenu krajevnih narodnih organizacij se je od pokojnika poslovil pliberški podžupan Mirko Kumer.

O B J A V A

Ravnateljstvo Državne realne gimnazije za Slovence v Celovcu sporoča:

V soboto 2. aprila 1966 končamo na naši gimnaziji drugo tromesečje. Od 13. ure naprej je na šoli „Dan staršev".

Slovensko prosvetno društvo „Zarja" v Železni Kapli

Vabilo na

pevski koncert

moškega zbora iz Stražišča pri Kranju

v nedeljo 20. marca 1966 ob 12. uri v kinodvorani v Železni Kapli

OBČINSKI REGIONALNI NAČRT ZA STRAJO VAS

Za občino Straja vas je pripravljen osnutek občinskega regionalnega načrta (Flächenwidmungsplan). Osnutek leži sedaj v občinski pisarni in ga do 31. marca 1966 vsak lahko pregleda. Vsak posestnik v občini Straja vas, ki ga bo regionalni načrt kakorkoli prizadel, ima pravico, da do tega dne proti osnutku vloži ugovor, če misli, da mu bo le-ta prizadejal škodo. Ugovor je treba vložiti v občinski pisarni.

ŠT. JAKOB V ROŽU

V petek minulega tedna smo na domačem pokopališču položili k večnemu počitku 64-letnega Franca Kunčiča, pd. Štantačevega iz Dravelj. Na njegovi zadnji poti ga je spremljala velika množica ljudi, ob odprtem grobu pa sta spregovorila domači župnik Karicelj in predsednik Zveze slovenskih izseljencev Lovro Kramer, ki je na grob sotrpina položil tudi venec.

Pokojni Franc Kunčič je bil sin narodno zavedne Štantačeve družine. Zaradi tega je moral s svojimi starši in brati pretrpeti trda leta pregnanstva iz rodne grude, ko je leta 1942 nacizem izseljeval koroške Slovence. V letih po svoji vrnitvi je bil pomoč svojim staršem, nato pa si je postavil v Št. Jakobu svoj dom, v katerem je živel in kjer ga je doletela vse prerana smrt. Vsi smo ga spoštovali kot pridnega, mirnega in skromnega sovaščana, kar je najbolj pokazala številna udeležba pogrebcev.

VESELI VEČER V ŠT. JANŽU V ROŽU

Slovensko prosvetno društvo v Št. Janžu v Rožu priredi **v soboto 19. marca 1965 ob 8. uri zvečer** pri Tišlerju veseli večer, pri katerem sodelujejo:

- Moški pevski sekstet iz Križ pri Tržiču z narodnimi pesmimi in
- Turistično društvo Begunje s predavanjem „Gorenjska v sliki in glasbi" (diapozitivi in Avsenikova glasba)

Vsi prisrčno vabljeni

LEP USPEH CELOVŠKE KONZUMNE ZADRUGE

Kakor beljaška in spittalska je tudi celovška konzumna zadruga poslovno leto 1965 uspešno zaključila. Svoj skupni promet je povečala za 8 % na 133,6 milijona šilingov. Štiri svoje poslovalnice je spremenila v samopostrežne trgovine, s čimer ima sedaj že 17 njenih poslovalnic vpeljano samopostrežbo.

Svoje članstvo je ta zadruga lani povečala za 782 članov, svojo oskrbo pa razširila na okroglo 60.000 prebivalcev. Za zboljšanje poslovanja je lani investirala 5 milijonov šilingov, enak znesek hoče investirati tudi letos. Hranilne vloge članov so do konca leta narasle na 13,2 milijona šilingov.

TO IN ONO

OD ŠMOHORA DO LABOTA

ŠTEFAN NA ZILJI. — Občinski svet je pred kratkim odobril načrt in proračun tretje etape gradnje občinskega vodovoda, s katerim bosta dobili vodo naselji Trata in Št. Pavl. Tretja etapa bo stala 1,4 milijona šilingov, skupno pa bo vodovod stal 4,5 milijona šilingov. Pomladi bo občina pričela graditi tudi novo poslopje ljudske šole, ki ga hoče spraviti do jeseni pod streho.

LIPA NAD VRBO. — Občina Vrba je zaključila adaptacijo ljudske šole v Vrbi. Adaptacija je stala 2,2 milijona šilingov.

BILČOVS. — V soboto in v nedeljo je Slovensko prosvetno društvo »Bilka« priredilo pevski tečaj. Tečaja se je udeležilo 26 pevk in pevcev društvenega pevskega zbora, vodila pa sta ga priznana strokovnjaka Radovan Gobec in Peter Lipar.

CELOVEC. — V sklopu proračuna mestnih podjetij za tekoče leto je občinski svet odobril tudi gradnjo nove plinarne. Plinarna bo zgrajena ob Karlwegu v bližini železniške proge Celovec—Pliberk. Stala bo 8,5 milijona šilingov. Na zemljišču sedanje plinarne ima občina v načrtu gradnjo plavalnega kopališča.

ŠKOCIJAN OB KLOPINJSKEM JEZERU. — Na severni strani Klopinjskega jezera je v polnem teku gradnja nove ceste, ki bo nadomestila dosedanjo cesto ob neposredni obali jezera. Občina pa modernizira cesto med Škocijanom in Klopinjskim jezerom. Kakor pravijo, bodo dela na obeh cestah zaključena do prihodnje poletne turistične sezone.

PLAZNICA. — V najsevernejšem gorskem naselju občine Železna Kapla-Bela, v Praznici so se trije kmetje odločili za elektrifikacijo svojih kmetij. Ker ležijo kmetije zelo odročno, jih bo elektrifikacija stala 300.000 šilingov, kar je veliko breme, ker so medtem napravili tudi cesto do svojih kmetij.

So tudi živali „inteligentne"?

Ko je Goethe v svojem Faustu napisal: „Nisem našel sledov nikakršnega duha, vse je samo dresura," ni napisal le pesniško, ampak tudi prirodno-znanstveno izjavo. Kajti to, kar je izjavil nemški pesnik pred skoraj dve sto leti, so ponovno ugotovili fiziologi, ki so na podlagi številnih opazovanj prišli do zaključka, da skorajda vse živali, celo tiste, ki v cirkusu izvajajo izredne spretnosti, ne morejo misliti tako kakor ljudje. Največji del na videz „povsem logičnih" dejanj je v resnici samo instinktivno vedenje.

Mnogi ljudje se na primer čudijo „pametnim" galebom. Ti ptiči letijo s školjkami, ki jih najdejo, visoko v zrak in jih vržejo na kakšno skalo, da bi na ta način razbili njihov oklep. Toda galebi niso „pogruntali" tega načina odpiranja školjk, marveč jim je to dejanje prirojeno in jim je potrebno, da se lahko hranijo in se tako obdržijo pri življenju.

Prav tako „moder" je krt, ki ujetim deževnikom odgrizne glavo. Deževnik ima namreč kot niže razvito živo bitje sposobnost popolne regeneracije, to pomeni, da ne umre, če mu odtrgamo glavo. Zaradi soka in poškodbe deževnik ostane nekaj časa paraliziran, vendar živi še naprej in ostane sveža hrana za krta celo takrat, če to „mesno konservo" čuva več dni ali tednov v svojem brlogu. Če bi krt svoj plen ubil, bi že po nekaj dneh začelo trohnjenje in bi takšen deževnik bil za krta neužiten. Toda tudi krt dela tako povsem instinktivno.

Izredne spretnosti, ki jih predvajajo živali v cirkusu, so skoraj vedno samo posledica uspele dresure, pri kateri je krotilec znal izrabiti živalske prirodne nagone. Tako na primer uči medveda narediti določeno kretnjo na ta način, da mu daje po vsakem uspelem gibu kakšno sladkarijo. Živali se torej naučijo različnih spretnosti samo zato, da bi dobile zaželeno hrano.

Torej je ozadje vseh teh spretnosti samo prirodni nagon oziroma borba za hrano, nikakor pa ne „logično" ali celo „umetniško" delovanje. Res je, da poznamo nekatere „bolj inteligentne" in nekatere „manj inteligentne" živali. Take razlike so znane celo pri istih živalskih vrstah, ker se ena žival pač laže nauči različnih spretnosti, druga pa teže. Vendar skoraj vse živali reagirajo na nagon za hrano. Celo ribe, ki jih sicer prištevajo med izrazito „neumne" živali, se na primer lahko navadijo, da ob določenem svetlobnem ali akustičnem signalu splavajo v določen vogal akvarija, če ob tem signalu vedno najdejo hrano na istem mestu.

Filozofi, ki raziskujejo vedenje živali, so zasledili samo pri nekaterih vrstah opic miselne operacije, ki so podobne človekovim. Tako znajo šimpanzi povsem zavestno uporabljati nekatera orodja, ki jih najdejo v svoji kletki: na primer znajo po logičnem razmišljanju zložiti kocke v piramido, da nanjo lahko splezajo in tako dosežejo jabolko, ki je obešeno na vrhu kletke.

ZANIMIVOSTI

● Trije zdravniki na univerzi Columbia so preizkusili metodo kajenja brez inhaliranja dima. Kadilec potegne dim, zadrži pa ga v ustni votlini, pri zaprtih usnicah vdihne zrak skozi nos in nato izdihne dim hkrati z izdihanim zrakom. Polovica od 122 prostovoljcev, ki deloma trpijo za boleznimi dihalnih organov, je po vajah izjavila, da je tako kajenje prav imenitno.

● Smučanje na vodi je zdaj možno tudi brez motornega čolna. Smuči in palice so opremljene s plavajočimi telesi, razen tega pa so narejene iz ojačanih umetnih snovi, tako da omogočajo varno gibanje po vodni gladini — in to celo v običajni obleki za na cesto, če je vodni smučar dovolj siguren. Smučanja na vodi se zdaj ni teže naučiti kot smučanja na snegu

● Kalifornijski strokovnjaki obiskujejo z magnetofoni indijanske rezervate, da bi zapisali na zvočne trakove izumirajoče indijanske jezike. S pomočjo teh zapisov kanijo potem tudi rekonstruirati prajezike rdečekožcev. Od približno sto indijanskih jezikov, ki so še obstajali ob odkritju Amerike, jih je danes komaj polovica in še ti izumirajo. Stari indijanci pripovedujejo zato raziskovalcem stare pesmi, pravljice in povesti. Večina od njih pa so erotično tako odkritosrčne, da za otroke niso primerne. Raziskovanje indijanskih jezikov pa ima tudi praktični, namreč vojaški pomen. Tako so Američani v drugi svetovni vojni izkoristili jezik Navajo indijancev za radijsko zvezo v mornarici na Tihem oceanu. Japoncem se zato nikakor ni posrečilo razvozlati domnevnega sistema šifer.

● Že dolgo časa iščejo zdravniki, kako bi pri nesrečah in polomljenih kosteh lahko takoj točno ugotovili kostne poškodbe. Zdaj so izdelali žepni rentgenski aparat. Izumil ga je chikaški inženir dr. Rieffel. Namesto rentgenske cevi ima novi aparat majhno kroglico radioaktivne kovine, ki je sorodna redkim zemljam. Njena radioaktivnost ni škodljiva, zadostuje pa za rentgensko slikanje.

● Za Švico in Holandsko je sedaj Luksemburg tretja država, ki ima svojo telefonsko mrežo v državi popolnoma avtomatizirano. Medkrajevnih telefonskih zvez ne posredujejo več telefonistke v centralah, temveč se ves promet odvija avtomatično prek karakterističnih številk, ki jih izbirajo naročniki sami. Avtomatiziran promet pa je tudi s sosednjimi državami: Belgijo, Francijo, Nemčijo in celo s Holandsko.

V vesolje po mladost

Problem podaljšanja človeškega življenja in ohranitve vitalnosti, posebno pa možnost pomlajevanja v starejših letih že dolgo zanima znanost, ki ga skuša na vse načine rešiti.

Znano je na primer, da je dr. Paul Niehans iz Švice s svojim serumom iz mladih jagnjet „pomlajeval" mnoge znane osebnosti, med drugimi tudi papeža Pija XII., Ibn Sauda in Adenauerja. Čeprav je njegovo zdravilo zelo drago (ena injekcija stane 13.000 dolarjev ali okoli 330.000 šilingov!), ga mnogi zahtevajo in tudi dobivajo. Prav tako znano zdravilo za pomlajevanje je „gerovital" romunske zdravnice Ane Aslan.

S povsem drugačnimi in precej nenavadnimi poskusi je začela skupina britanskih znanstvenikov. Mladim pacientom so vzeli tkivo iz žlez, ki ga bodo nekaj let hranili zmrznjenega, nato pa ga bodo ponovno vcepili pacientom v pričakovanju, da jim bodo tako podaljšali življenje. Uspehov tega poskusa seveda še ni mogoče videti, toda podobni poskusi pri podganah dajejo britanskim znanstvenikom upanje, da bodo dosegli zaželjeni cilj.

Najnovejše — in kakor trdijo — mnogo učinkovitejše sredstvo za podaljšanje življenja in ohranitev mladosti pa so odkrili sovjetski znanstveniki. Po njihovem mnenju namreč zadostuje potovanje v vesolje. Profesor Boris Klosovski, ki je pregledal prvega sovjetskega astronavta Jurija Gagarina po njegovem poletu v vesolje, je izjavil, da se je kozmonavt vrnil na Zemljo bolj zdrav kot kadar koli, razen tega pa tudi pomlajen, kar pomeni, da so bile vse njegove celice med poletom v vesolje pomlajene. Znanstvenik trdi, da je organizem po povratku iz vesolja napolnjen z velikimi količinami kozmične energije, ki bi prav prišla vsem ljudem, ki bi se radi počutili mlade in zdrave.

Ker pa nima vsakdo možnost za polet v vesolje, sovjetski znanstveniki svetujejo, da bi morali zapustiti ravnino in živeti v planinah. Po njihovih ugotovitvah je dolžina življenja odvisna predvsem od odstotka kisika, ki ga človek vdihava. Čim bolj so pljuča zdrava in čim več kisika lahko vdihavajo iz zraka, tem več možnosti ima človek za dolgo življenje, za dolgo mladost.

Klima se spreminja

Na zadnjem meteorološkem simpoziju v Rimu, na katerem je sodelovalo 100 učenjakov iz 35 dežel, so govorili o klimi in klimatskih spremembah. Za izhodišče so vzeli dejstvo, da je od leta 1850 do 1940 temperatura v svetu neprestano naraščala, tako da se je v arktičnih pristaniščih stopil led, na Islandu je začel uspevati ječmen, na škotskih vrhovih je izginil led, ribe pa prihajajo do grönlandskih obal.

Učenjaki so iskali vzrok za takšne spremembe in mnogi so se ogrevali za teorijo, po kateri je človek z osvoboditvijo milijonov ton ogljikovega dvokisa povzročil spremembo temperature.

Toda leta 1940 je prišlo do spremembe, Stalno naraščanje se je ustavilo, ponekod pa so celo opazili, da je temperatura padla. Enotni so bili glede napačnega mnenja, da so atomske eksplozije povzročile ohlajevanje ozračja. Trdijo, da so v preteklosti nastale mnogo hujše spremembe, ne da bi človek lahko pri tem karkoli ukrenil.

Da bi spoznali meteorološke pogoje v preteklosti in na osnovi tega predvideli bodočnost, so začeli proučevati stare dokumente, toda na razpolago imajo podatke le za 150 let nazaj. Da bi vsaj delno spoznali vremenske razmere v preteklosti, so začeli proučevati stare pisce, zapisnike in celo merili zgodovinske predmete. Tako so ugotovili, da se je Sahara v zadnjih štirih tisoč letih razširila na sever za 2000 km. Nekoč je imela mediteransko vegetacijo in pašnike. Eden izmed uglednih meteorologov je izjavil, da mi še danes živimo v ledeni dobi, saj so ledeniki ostanki nekdanjega hladnega vala.

Ko so jih vprašali za vzroke, ki naj bi vplivali na sprembe vremena na zemlji, so odgovorili, da lahko izračunajo položaj Marsa za 500 let naprej, ne morejo pa povedati kakšno bo vreme čez nekaj dni in zato ne morejo odgovoriti na zastavljeno vprašanje.

Najbolj brana knjiga na Švedskem

Če mislite, da gre za kak roman, potem se prav tako motite kot tisti, ki bi menili, da je to telefonski seznam. Ne, najbolj brana knjiga na Švedskem je — davčni koledar, v katerem so vsako leto z imenom, priimkom in točnim naslovom navedeni vsi Švedi, ki zaslužijo letno več kot 30.000 kron. Čeprav je cena davčnemu koledarju precej visoka, je navadno razprodan nekaj dni po izidu, kar dokazuje, da Švedi zelo radi brskajo po zapiskih o dohodkih svojih sosedov in znancev. Morda prav zaradi tega pa je davčni koledar tudi edina knjiga, ki jo na Švedskem prodajajo v zapečatenem ščitnem ovitku, tako da ne more nihče zastonj brskati po njeni vsebini.

V tej knjigi, ki se po švedsko imenuje »Taxeringskalender«, je črno na belem točno navedeno, koliko je kdo zaslužil oziroma koliko dohodkov je prijavil. Da so objavljeni podatki precej zanesljivi, skrbijo švedske davčne oblasti, ki se poslužujejo zelo strogih metod za preverjanje dohodkov.

Davčni koledar ima seveda tudi svoje dobre lastnosti. Kdor si hoče izposoditi denar ali kaj kupiti na obroke, lahko s svojim imenom v tej knjigi dokaže svojo solidnost in kreditno sposobnost. Da bi onemogočili razne zamenjave in zlorabe (ne smemo pozabiti, da se piše na Švedskem vsaj po 30.000 ljudi Anderson, Sevensson, Jaocobson itd.), so v davčnem koledarju poleg imen in priimkov navedeni tudi točni naslovi.

Še eno posebnost ima ta knjiga: v njej nihče ni izvzet razen kralja samega, medtem ko so člani kraljeve družine prav tako zajeti kot državni uradniki, častniki ali trgovci. Vsi poskusi, da bi urednika te knjige s podkupnino pripravili do tega, da bi kakšno ime »pozabil«, so ostali brez uspeha.

Janez Svojncer: 3

Streli NA MEJI

„Toda zaboli me pri srcu, ko pomislim na vse to. V knjigah sem bral, kako so se ljudje borili za pravico in kako so si tudi reveži naredili srečo."

„Papir nič ne reče, ko pišeš po njem. Resnica je vendar drugačna. Vsak dan jo doživljaš na lastni koži. Veš, da delaš za druge. Zaboli te, da bi zajokal in preklel vse tiste, ki so krivi tvojega trpljenja. Pa vendar moraš prenesti vse."

Franc je brcnil kamen, da je odletel v prah in zamišljeno nadaljeval: „Ko mi je teta zavezala culo, se mi je zdelo, da je na svetu vse prav. No ja, mlad sem bil. Teta mi je rekla, da je molčati lepa čednost, če pa bom preveč govoril, bom pokazal, kako sem moker za ušesi. Ta nenavaden nauk sem razumel šele kasneje. Vrtalo je v meni in me grizlo. Veš, zato molčim, ker me tako nobeden noče poslušati. Toda včasih vre v meni, ko gledam, kako ravnajo gospodarji z nami. Vse mačke bi najrajši premlatil! Nekoč vendar mora biti konec teh vragolij. Če je bog pravičen, bi jih moral kaznovati, te oderuhe. Anza, v naši vasi se reveži preveč bojimo svojih gospodarjev. Še tega jim ne upamo povedati, da nam plačujejo premalo."

Franc je mislil o življenju drugače, kakor takrat, ko je prišel k Mačku. Prva leta je bil pastir. Pasel je živino na travniku ob Pesnici ali na obronku gozda. Ko je končal osnovno šolo, se je vozil s konji v mesto, da je pomagal iztovarjati težke zaboje sadja in parizarjev. Mačku je trgovina s sadjem vrgla težke tisočake. V mestu je od delavcev zvedel marsikaj. Počasi so se mu odprle oči in v Mačku je začel gledati drugačnega človeka.

Nekateri kmetje so zavili v gostilno, kjer jih je bilo že precej, da se po stari navadi pred mašo okrepčajo. Na pragu gostilne se je pokazal Cmagar in počasi korakal mimo njiju. Anza mu je želel dobro jutro in ga vprašal: „Si si privezal dušo, da se boš lažje potožil bogu?"

„Seveda. To je dobro za želodec in za kolena. Gospod bodo spet na dolgo potegnili." Imel je motne oči in iz ust je dišal po žganju.

„Vidva ne gresta noter?"

„Nič ne bova zamudila."

„Mhm. Ko sem bil jaz v vajinih letih, se mi tudi ni mudilo. V cerkvi je več prostora kakor v gostilni, he, he," se je namuznil, si popravil klobuk in zavil proti zahodnim cerkvenim vratom.

„Franc, poznaš tisto, ki tam prihaja?" je vprašal Anza, da prijatelj ne bi zopet nadaljeval svoje zgodbe. Po glasu se mu je poznalo, da je presenečen.

„Katero?"

„S povešenim obrazom."

„Kaj je ne bi poznal. Jesenškova Lojzka je. Vidva sta že v drugem razredu tičala vedno skupaj. Jej, kako je zrasla. Resda, dolgo je nisem videl."

Anza je zadrhtel in pri srcu mu je postalo toplo. V spominu se je nenadoma znašel ob Lojziki v osnovni šoli. Sedela je v klopi pred njim. Vedno je povešala oči, kakor da bi se bala pogledati človeka v obraz. Sošolci so jo zaradi te navade večkrat jezili. Ko jo je eden od njih nalašč potegnil za kite, ga je udaril po roki, da bi jo branil. Odslej sta se večkrat po šoli skupaj vračala domov. Precej dolga je bila ta pot. Soseda sta bila in zato sta se bolj razumela. Na paši sta se igrala, pomagala mu je zidati hiše iz blata, lovila sta metulje po travniku, postavljala mline ob potoku in čofotala po vodi. Ko je imela trinajst let so se njeni starši kot viničarji preselili drugam. Z njimi je odšla tudi ona in vsi brezskrbni dnevi, ki sta jih družno preživela.

Zdaj se je zopet vrnila. Kako da ga ni spoznala? Niti pogledala ga ni. Lepo se je razvila v teh letih. Oblečena je bila preprosto, toda dovolj čedno, da so mu oči kar same uhajale za njo. Nosila je živobarvno bluzo s čipkami na ovratniku in belima črkama J in L. Krilo ji je segalo do kolen in kostanjevi lasje so ji padali po ramenih v dveh debelih kitah.

„Srečen bo tisti, ki ga bo vzela," je rekel Franc in zavila sta v gostilno.

Anzo je prevzelo. Sladko in grenko obenem mu je bilo pri duši. Lojzika mu kar več, ni šla iz misli. Zvedel je, da se uči za šiviljo nekje pri Mariboru. Ob sobotah obiskuje starše, viničarje na posestvu dvolastnika.

Postal je raztresen, nevljuden z gospodarjevimi in celo z deklo. Ni si tajil, da je zadnje leto obračal oči za njo. Kata je bila rdečelična. Veselo se je znala zasmejati in hudomušno pogledati. Najbolj je mislil nanjo ponoči, kadar ni mogel zaspati na trdem ležišču. Zato je Kato vedno bolj izpodrivala Lojzika. Po večerih ni več zavriskal, fantje so ponoči brez njega prepevali po bregovih nad vasjo.

Kdaj jo bo srečal in ji povedal, da je ne more pozabiti? Pri cerkvi se ji ne bo mogel razkriti. Ljudje bodo takoj vedeli in ga opravljali. Počasi se je odločil. Pri trgovcu je kupil rožnato pismo in znamko. Ob brleči leščerbi v hlevu je napisal svoje prvo ljubezenske pismo. Okorne črke so bile razmetane po papirju, misel na Lojziko pa je bila lepa in svetla.

Že četrtič je postal pred hišo in gledal v dolino. Tekel

Južnokoroški krožek za zrejo in pitanje prašičev v Pliberku

Primer kmečke samopomoči na poti organizirane kvalitete

Razvoj industrijske družbe zahteva od kmečkega prebivalstva, da se v svoji proizvodnji čedalje bolj prilagaja zahtevam in željam trga in konzumentov. Te zahteve in želje pa so se spremenile zlasti na področju konzuma mesa. Z naraščajočim blagostanjem naraščata tudi želja po več in boljšem mesu ter odklanjanje živalskih maščob. Ta razvoj zahteva prav v proizvodnji klavnih prašičev spremembe v dosedanji reji in krmljenju prašičev, da bomo od mastnega prašiča prišli do čedalje bolj izrazitega mesnatega prašiča, s katerim bomo zadostili naraščajočemu povpraševanju za mesom in s katerim si bomo zagotovili tako odkup kot tudi ceno.

Ta potreba je ponekod že pred leti dala povod za združitev kmetov s ciljem, da bi kvaliteto pitancev zboljšali potom organizirane proizvodnje kvalitetnih pujskov in z določenim načinom pitanja. Na Koroškem se je tej nalogi prvi posvetil Južnokoroški krožek za zrejo in pitanje prašičev.

Po podrobnih posvetovanjih in vrsti poučnih potovanj tekom leta 1964 se je na pobudo Slovenske kmečke zveze 4. oktobra 1964 v Pliberku zbralo 14 kmetov iz njegove okolice. Ob navzočnosti predstavnikov kmetijske zbornice, koroške Raiffeisenove zveze, okrajne kmečke zbornice Velikovec, župana pliberške občine ter Slovenske kmečke zveze in Zveze slovenskih zadrug so ti kmetje iz svojega spoznanja ustanovili Južnokoroški krožek za zrejo in pitanje prašičev. Njihova odločitev je temeljila na spoznanju, da je kmetijstvo pliberške okolice po naravi vezano na prašičerejo in da je treba težave, ki so pri vnovčenju prašičev v tem območju čedalje bolj naraščale, odpraviti.

Rastlinska proizvodnja tod okoli je vezana na pridelovanje krompirja in ječmena kot najbolj donosnih rastlin, ki pa jih je mogoče uspešno vnovčiti le potom predelave in požlahtnenja v prašičjem želodcu. Zaradi tega je ponudba prašičev v območju Pliberka iz leta v leto naraščala, vnovčenje pa je postajalo vedno težje, ker je bila kvaliteta ponujenih prašičev zelo različna in docela neizenačena. Tem težavam, ki so bile tudi pri cenah v škodo pliberških kmetov, so se ustanovitelji krožka zoperstavili. Zadali so si nalogo, da bodo iz anonimnega napravili zahtevanega pliberškega kvalitetnega prašiča. Po poldrugem letu delovanja krožka je mogoče reči, da se je poskus obnesel in da je njegov cilj v malem dosežen.

Delovanje krožka je v glavnem zapopadeno v naslednjem:

■ Za proizvodnjo kvalitetnih pujskov in kvalitetnih pitancev potrebne svinje določi priznavalna komisija, ki je sestavljena v sporazumu s kmetijsko zbornico. Istočasno komisija pregleda tudi zdravstveno stanje svinj.

■ Priznane svinje smejo biti pripuščene le k merjascom prvega in drugega kvalitetnega razreda, katerih starši so uspešno prestali preizkušnjo na pitanje in klavnost.

■ Kot kvalitetni pujski se mejo prodajati ali pa postavljati na pitanje le pujski, ki s 6 tedni dosežejo najmanj 10 kg teže in za katere je dano jamstvo, da so prosti kožnih bolezni in črvov in da nimajo nalezljivo kašljanje in popačenega rilca. Njihova kvaliteta je zagotovljena s kontrolno številko matere, ki je tetovirana v desno uho in z rojstnim datumom pujskov, ki je vtetovirano v levo uho.

■ Zdravstveno stanje merjascev, plemenskih svinj in pujskov nadzoruje krajevni živinozdravnik, krmljenje pa usmerja svetovalec za krmljenje, ki ga stavlja na razpolago tovarna močnih krmil koroške Raiffeisenove zveze.

■ Upravni odbor in poslovodja krožka skrbita za odkup pujskov in pitancev, pri čemer tesno sodelujeta z oddelkom za vnovčenje živine koroške Raiffeisenove zveze.

■ Člani plačujejo enkratno pristopnino, letno članarino in obratni prispevek po številu letno tetoviranih pujskov. Obratni prispevek gre v sklad za kritje rizika.

Tej obliki kmečke samopomoči, ki je bila prvo leto namenoma omejena le na okolico Pliberka, se je po ustanovitvi pridružilo nadaljnjih 16 članov, tako da je krožek koncem 1965 štel 30 članov z 49 priznanimi plemenskimi svinjami. Ker je krožek pričel praktično delovati šele koncem januarja, je v letu 1965 produciral 650 kvalitetnih pujskov in prodal 350 kvalitetnih mesnatih prašičev.

V prvem letu je bil zaprt tudi vstop v članstvo krožka. Novi pristopi so zaenkrat mogoči le začetkom vsakega leta. To določilo je povezano s potrebo po začetnem šolanju in uvajanju članov v delo in izpolnjevanje krožka, kar pa je mogoče samo v zimskem času. Po enem letu delovanja krožka se mu je v okolici Pliberka pridružilo nadaljnjih 9 članov, njegovo delovanje pa se je medtem razširilo tudi na območje Zablatniškega jezera, kjer je pristopilo 15 novih članov, ki imajo 32 priznanih svinj.

Prvo leto delovanja krožka je med člani prineslo vidno zboljšanje kvalitete ponujenih klavnih prašičev. Klavni izkoristek 90 do 110 kg težkih pitancev se je v povprečju približal že na 80 odstotkov, nekatere partije pa so dosegle tudi že višji klavni izkoristek. Da je pri taki kvaliteti, ki je poleg tega še zelo izenačena, odkup v vsakem primeru zagotovljen in da je tudi cena zelo zadovoljiva, ni treba posebej naglašati.

Blaž Singer

Smrtne nezgode s traktorji so se podvojile

Leta 1964 je prišlo v naši državi do 1918 nezgod s traktorji. 74 teh nezgod je stalo življenje traktorista. Število nezgod s smrtnim izidom za traktorista se je s tem v primerjavi z letom 1963 podvojilo. Urad za preprečevanje nezgod zavoda za socialno zavarovanje v kmetijstvu in gozdarstvu je ugotovil, da so se vse smrtne nezgode pripetile s traktorji, ki še nimajo stabilnega zaščitnega pokrova nad sedežem traktorista.

Od okroglo 200.000 traktorjev, ki tečejo v kmetijstvu in gozdarstvu, ima komaj ena četrtina ustrezen zaščitni pokrov nad traktoristom. Omenjeni zavod se prizadeva, da bi bila oprema vseh traktorjev z zaščitnim pokrovom zakonito obvezna, kakor je to primer na Švedskem. Tako zakonito določilo bi bilo z ozirom na vedno večjo motorizacijo kmetijskega dela in za vedno manjše število ljudi, ki še v kmetijstvu, v resnici neobhodno potrebno.

Lanska živalska proizvodnja v številkah

Lani je avstrijsko kmetijstvo oddalo v mlekarne 1 milijon 905.512 ton mleka in produciralo 415.123 klavnih goved in 2,464.551 klavnih prašičev, ki jih je postavilo na trg. V primerjavi z letom 1964 je oddaja mleka v mlekarne narasla za 83.434 ton, tržna proizvodnja klavnih prašičev pa za 116.094. Nazadovala je lani proizvodnja klavnih goved in sicer za 19.011 goved.

Navzlic nazadovanju števila klavnih goved je bil lani izvoz klavnih goved za 19.579 goved višji od uvoza, medtem ko je bil leta 1964 le za 12.860 goved višji. Kljub lanski rekordni tržni proizvodnji klavnih prašičev smo morali dodatno uvoziti še 100.776 klavnih prašičev, medtem ko jih je bilo treba leta 1964 uvoziti tudi samo 105.678.

Na domačem trgu je bilo lani zaklanih 430.812 goved in 2,604.327 prašičev, leta 1964 pa je bilo zaklanih 434.134 goved in 2,454.135 prašičev.

Koncem leta 1964 so v državi našteli 3,132.015 prašičev in 2.350.269 goved, koncem leta 1965 pa so našteli 2 milijona 638.487 prašičev in 2,441.388 goved. Tekom leta 1965 je število prašičerejcev nazadovalo za 26.376 na 320.591, število govedorejcev pa za 5820 na 278.121.

Sodobno pridelovanje in spravilo zrnate koruze

(3. nadaljevanje)

Sedaj, ko smo v pričujoči razpravi že spregovorili o najpotrebnejšem, kar je treba vedeti o semenu zrnate koruze in ko smo tudi opisali značilnosti hibridnih koruz, ki so za pridelovanje najbolj priporočljive, lahko posvetimo svojo pozornost še drugim vprašanjem pridelovanja in spravila zrnate koruze.

PRIPRAVA ZEMLJE, GNOJENJE IN SETEV

Po naših krajih bomo koruzo za zrnje sadili le kot glavno poljščino. Sadili jo bomo, čim se bo temperatura zemlje dvignila vsaj na 8 stopinj Celzija. To temperaturo doseže zemlja pri nas navadno koncem aprila in v prvih dneh maja. Ko je zemlja tako daleč sregreta, s setvijo ne smemo več odlašati. Vsako odlašanje ima namreč zmanjšanje pridelka za posledico.

Že v prejšnjem poglavju smo mimogrede spoznali, kolikega pomena je hiter in močan razvoj korenin za dobro rast in zorenje koruze. Korenine koruze potrebujejo globoko obdelano in dobro pripravljeno zemljo. Brez jesenske brazde je le težko doseči za koruzo najbolj pripravno strukturo zemlje. Pomladi smemo zemljo le še rahlo obdelati, ker gre pri koruzi predvsem za to, da v zemlji konzerviramo dragoceno zimsko vlago, ki je za dober pridelek zrnja brezpogojno potrebna. Vleča in brana smeta biti pravzaprav edino orodje, s katerim smemo iti čez njivo. Vleča in brana zapustita na njivi ca 3 cm globoko zrahljano izolacijsko plast, ki se hitro ogreje. Pod to plastjo je zemlja vlažna, vsled česar seme hitro skali in se brž zakorenini, kar je bistveno, da preprečimo praznine, ki drugače nastanejo v veliki meri zaradi tega, ker seme, ki ne more naglo skaliti, zadušijo in uničijo razne glive v zemlji. Neobhodno potrebno je tudi, da seme pred setvijo obdelamo z kemičnimi pripravki proti strunam (Drahtwürmer), ki istočasno učinkujejo tudi proti ogrcem ali podjedom.

Po dolgoletni preizkušeni praksi je treba koruzi za zrnje po hektarju gnojiti s 500 kg fosfornih in 400 kg kalijevih gnojil ter s 300 kg nitramoncala. Obrok gnojenja je torej pri zrnati koruzi nekoliko nižji, kakor ga navadno uveljavljamo za silokoruzo.

Fosforna in kalijeva gnojila damo že ob oranju, da pridejo ca 15 cm v zemljo, nitramoncal pa damo do polovice 14 dni pred setvijo, drugo polovico pa razdelimo na dva obroka. Prvega damo ob prvem, drugega pa ob drugem okopavanju. Nitramoncal namreč ne sme priti s kaliči v dotik.

Če sejemo koruzo s sejalnim strojem, potem damo polovico nitramoncala istočasno s setvijo. Pri tem moramo vendar gledati, da bo nitramoncal od vrste zrn 5 cm oddaljen in da bo prišel 3 do 5 cm globlje v zemljo, kakor pride zrnje. V tem primeru je tudi priporočljivo, da pri osnovnem gnojenju prihranimo eno tretjino fosfornih gnojil in da jih damo v obliki superfosfata skupno z nitramoncalom ob setvi.

Namesto posameznih gnojil dajemo koruzi lahko tudi kombinirana gnojila, bodisi Volldünger Linz 10-10-15, bodisi zeleni ali rdeči Vollkorn. Kombiniranih gnojil damo 500 kg po hektarju, od tega polovico pri oranju, drugo polovico pa med vrstami pri okopavanju.

(se nadaljuje)

---

je pismonoši naproti in čakal, da mu bo ta rekel: „Anza, danes sem tudi zate nekaj prinesel. Dekle ti je pisalo. Saj pravim, vsakemu se zavrti v glavi."

Pismonoša je samo hladno odzdravil, pokimal z glavo in stopil mimo njega.

Dnevi brez Lojzikinega odgovora so mu tekli zelo počasi. Zvečer je bil še bolj zmučen, vsaka kost ga je bolela od dela in v prsih je bilo prazno in hudo. S konjsko plahto se je pokrival čez glavo, a zaspati ni mogel. Zagrebel je glavo med dlani in se spraševal, zakaj mu noče pisati. Morda ga je že docela pozabila. Otroška leta so bila tako daleč, da se najbrž ne bo več spominjala iger na paši in skupnih poti iz šole.

7

Lojziko je najbolj veselil šiviljski poklic. Rada bi sešila tako obleko za mater, da bi jo v cerkvi vsi občudovali. Tudi za delavnik bi ji pripravila boljšo.

Sprva jo je mojstrinja navajala na delo v kuhinji in sobi. Pomivati je morala posodo, čistiti in umivati tla, prati perilo in delati na njivi. Le brnenje živalnega stroja jo je spominjalo na novi poklic.

Mojstrinja je bila pobožna ženska. Vsako jutro je zahajala v cerkev, večkrat tudi k obhajilu. Doma je preklinjala v jezi kot mešetar in z zavistjo obirala sosede. Lojzika je mislila, da to ni takšen greh, če nekdo v jezi zakolne. Ker se mojstrinja ni spremenila, je polagoma začela dvomiti o verskih rečeh.

Najbolj se je veselila sobote. Smela je domov. Tri ure je peš hodila in še hiteti je morala, da je prišla pred nočjo.

Nemalo je ostrmela, ko ji je po maši pismonoša izročil rožnato pismo. Vso pot do doma je mislila nanj. Sosedova Treza ji je pripovedovala o fantih, ki najrajši gledajo za boljše oblečenimi dekleti. Čeprav je ni poslušala, ji je vneto pritrjevala in hitela, da jo je ona komaj dohajala in vprašujoče zmigavala z glavo.

S tresočo roko je odpirala pismo. Še bolj je strmela, ko je brala, da jo Anza želi videti. Fant izza otroških let, s katerim se je igrala, preden se je s starši preselila v Apače. Ne more je pozabiti in hudo dolg čas mu je po njej. Ali res tako misli? Kdo neki mu je povedal za njen naslov? So njegove besede iskrene? Odhitela je k materi in ji pokazala pismo. „Od koga je?" „Preberite." Mati je napravila konec njenemu veselju: „Za take stvari se ti ne mudi."

„Počakaj, da se boš izučila za šiviljo. Potem si boš začela služiti kruh in ko bo tega dovolj in boš dovolj stara, takrat lahko kdo vpraša po tebi in, če ti bo všeč, se bosta vzela."

Lojzika na materine besede ni pozabila. Po odhodu pa ji srce čez nekaj dni ni dalo miru. „Morda Anza ne more živeti brez tebe," ji je šepetalo. Misli nanj so se ji znova vračale in poslala mu je razglednico v odgovor. Hotela je napisati, naj jo pusti na miru, toda Anza je čital takole: Z veseljem sem sprejela tvoje pismo. Prihodnjo nedeljo bom odšla z očetom na vinotoč k Heclu. Tam se bova lahko srečala, če boš hotel. L.

Anza je od veselja pri belem dnevu zavriskal, da so se kokoši pred hišo splašile. Močno je stisnil denarnico v žepu. V nedeljo torej! Lojzikinemu očetu bo plačal na vinotoču, da ga bo pomnil.

8

Pri Heclu se je nabralo ljudi. Zeleni pušeljc na drogu pred hišo, po smoli dišeče klopi, nad vhodom v vežo pisani trakovi papirja z zelenim bršljanom in smrekovimi vršički, vino, godci s harmoniko, klarinetom in trobento, razgreta dekleta in fantje, pijanci in še pretep z latami, kolci ali celo z noži — vse to je privabljalo mlado in staro.

Heclova domačija je ležala le streljaj od meje visoko na hribu. Od tu se je odpiral razgled na kobanske vrhove, pa tudi tja daleč v Avstrijo. Ko se je v dolini spuščal mrak, je hiša še vedno žarela v zahajajočem soncu.

Ta dan je prišlo tudi precej Avstrijcev. Nekateri z dovolilnicami za prehod čez mejo, najbližji brez njih. Doma so pogrešali dobro vino, tu ga je bilo dovolj in poceni.

Financarji s oprezovali za vaščani, da ne bi kupčevali bodisi z vžigalniki ali saharinom in prodajali eksport-cigarete, ki so bile kljub nizki ceni boljše in so jih dobivali ljudje, ki so potovali čez mejo.

Lojziki je bilo tesno pri srcu. Očeta se je vino hitro prijelo. Mežikal je z očmi in se zadovoljno smehljal v svoje kratko pristrižene rumene brke. Krilil je z rokami in udarjal s pestjo po mizi.

Mirila ga je: „Oče, bodite pametni."

„Naj me vidijo, ti prekleti zelenci, da se jih ne bojim," je pogumno odgovoril in pokazal na financarje. —

Anzo je jezilo. Prav to nedeljo je moral ostati doma pri živini. Pepe se od jutra ni vrnil iz vasi.

Opoldne je z nejevoljo pokladal živini. Ni počedil stelje, ki jo je raznesel po podu. Koš je s tako močjo zalučal v kot, da mu je popustilo dno.

Sedel je na travi nad vinogradom. Gospodar ga je poklical skozi okno: „Anza, doma ostani. Midva z gospodinjo bova šla k bratrancu. Pazi na hišo in nakrmi živino. Nate se lahko še najbolj zanesem."

„Pojdite k vragu vsi kupaj," bi mu najrajši zabrusil, a je samo gledal tja na hrib. Tri dekleta so šla po stezi med vinogradom. Gotovo so se namenile k Heclu, ga je prešinilo.

(Dalje v prihodnji številki)

za oddih in razvedrilo

BETTY KIELGARD:

Takšna je moja ljubezen

Neke nedelje se je moral Mare Bonsel vrniti v London na posel. Njegov poslovni prijatelj Patrick Cope ga je odpeljal na postajo. Tam ju je prehitel taksi, iz katerega je stopilo mlado dekle.

»Kaže, da boš v lepi družbi,« je rekel Patrick in poklical Mag. Obrnila se je, nasmehnila in se približala. Ko sta se pozdravila s Patrickom, so se njene mirne in globoke oči ustavile na Marcu.

»Kako vam gre? Mar tudi vi odpotujete z vlakom, ob 8.50?«

»Da.« je pritrdil Marc.

Pripeljal je vlak in poslovila sta se od Patricka.

»Ali ste Patrickov stari ali poslovni prijatelj?« je vprašala Mag.

»Eno in drugo,« ji je odgovoril. Potem ji je pripovedoval o poslu, ki ga je svojčas vodil njegov oče, potem pa on in njegov brat Julijan, zdaj pa, da je vse v njegovih rokah.

Mag je povedala, da je sodelavka nekega modnega kreatorja pri znani firmi. Prišla je iz Walesa..

...Ker sta kmalu prispela na cilj, je Marc pomislil, da je zdaj konec epizode.

»Potovanje je bilo zelo prijetno,« je rekla Mag.

»Ali bi hoteli v četrtek zvečer z menoj na večerjo? Poklical vas bom okrog sedmih.«

»V četrtek...« Za hip je pomislila, potem pa se pritrdilno nasmehnila.

»Zelo ljubo mi bo. Zdaj pa moram iti. Na svidenje.«

Da tudi mene ne zadene, kot je Julijana, je pomislil Marc in gledal, kako se je oddaljevala.

Na Mag Cany je pomislil šele po končanem dnevu, ko se je osvobodil vseh skrbi. Ko je bil slednjič v svojem stanovanju, si ni mogel kaj, da ne bi mislil nanjo. ‚Moral bom paziti. Ne želim, da bi se zadeva ponovila.'

Julijan je bil pet let starejši in Marc ga je oboževal. Ko jima je umrl oče — mati jima je umrla že, ko sta bila otroka — sta fanta najela stanovanje v mestu. Marcu je bilo dvaindvajset let, končal je fakulteto in se uvajal v posel z Julijanom. Naenkrat pa je Jenny Walters postala njun nerazdružljiv del.

Julijan je imel mnogo deklet. Bil je čeden in eleganten. Nekega večera je pripeljal Jenny na večerjo in ni minilo pol ure, ko se je Marc zavedal, da mu je všeč.

Od takrat je bil Marc večkrat z njima. Na dolgih sprehodih je Jenny držala oba brata pod roko. Včasih sta se Jenny in Julijan ustavila, pogledala drug drugega in pozabila na Marca. In ko ju je gledal tako srečna, je pomislil: ‚To je ljubezen, kakršne si želim tudi jaz nekega dne... In z Jenny...

Čez nekaj tednov sta se Jenny in Julijan poročila. Deset mesecev kasneje sta se ločila. Njuna razveza je bila še samo vprašanje časa. Julijan je bil besen. »Naš rožnati oblak je odplaval daleč v vsemirje. To ni bila ljubezen, to je bila utvara...« je govoril.

Marca je tedaj prevzela misel, da bo izdal brata; vedel je, da še vedno ljubi Jenny.

»Marc,« je rekel Julijan, »pusti žene, ker so strup. Kadar koli se boš pričel zaljubljati, se spomni name...«

Nekega dne je Julijan zapustil London. »Všeč mi je življenje na vasi, razen tega si želim spremembe. Ti boš zmogel tukaj sam, brez mene, Marc...«

Tako se je Marc, čeprav mlad in neizkušen spopadel z mnogimi problemi. Delo ga je precej zaposlilo, vendar je še vedno imel dovolj časa tudi za zabavo. Ni bil ustvarjen za puščavnika, zato si je zbiral za družbo dekleta, ki pa jim seveda ni ničesar obljubljal.

Toda zdaj ko je premišljeval o Mag, ga je prevzel čuden strah.

Kljub temu jo je povabil v restavracijo in bilo mu je ljubo, ker ji je nudil zadovoljstvo. Po večerji sta se odpeljala na sprehod.

»Večer je bil čudovit zame, Marc,« mu je rekla ob slovesu.

»Tudi zame. Ali se prihodnji torek lahko spet vidiva?«

»Da, lahko noč, Marc,« je odgovorila Mag brez oklevanja.

Mag ga je napolnila z nekakšno toplino, ga raznežila in potem odšla po svojih potih. Ni bilo nobenih komplikacij. Užitek je bil popoln od začetka do konca.

Tudi v torek zvečer je bilo tako. Bila sta na večerji, potem v gledališču in kasneje ga je Mag povabila k sebi domov na kavo. Ko se je odpravljal domov, je Marc rekel: »Kaj pa v soboto? Poznam zelo lepo restavracijo poleg temze. Če imaš rada jastoga...«

»Da,« je odgovorila.

Zima je že prehajala v pomlad. Bila sta večkrat skupaj. Weekende sta preživela na morju. Uživala sta v dolgih sprehodih, večernih plesih.

Neke sobote zgodaj zjutraj sta odšla nekam, da ne bi točno vedela kam, s košaro, polno hrane. Okrog poldneva sta našla prostor — osamljeno malo jezerce.

»Marc, tukaj je prekrasno.«

»Da, prekrasno je. Ne vem, če je tudi za plavanje?«

»Pojdiva, poglejva!«

Znašla sta se v vodi in se zgrabila za roke. ‚Nikoli ni bilo tako,' je premišljeval. V tem trenutku sta ona in njegova sreča postala eno in isto. Odplaval je dalje, ker ni želel zvedeti, kaj je bilo to. Hotel je vso stvar zadržati zase kot talisman. Še dolgo sta ležala na soncu in klepetala. Dan se je že nagibal h kraju.

»Kako bi bilo, če bi odšla?«

Ko sta odhajala, sta umolknila. Njune oči so se srečale. Ovila mu je roko okrog vratu in pričel jo je divje poljubljati.

»Čutila sem, da bo prišlo do tega. S kom drugim bi bilo to samo veselo čustvo, ki kmalu mine. Toda s teboj je vse nekam drugače. Danes vem, da je to ljubezen...«

‚Ljubezen.' Pritajeni strah se je zopet razrastel v njem. Ali ni za žene ljubezen samo drugi izraz za zakon? Stanje, ki se lahko konča samo z neprijetnimi rečmi in razočaranjem, ki razdvaja dvoje ljudi? Kakor je bilo z Jenny in Julijanom. Vozil je počasi in razmišljal o tisti drugi sreči, ki je izginila, o nasmešku plavolase deklice, ki je izginil, o toploti, ki je šinila skozi njegovo telo, ko je zagledal Jenny. Čutil se je nezvestega do Jenny, Julijana in zdaj do Mag. Samo nekaj je vedel, da ne more lagati Mag in da ji mora vse povedati. Čakal je trenutka da prideta v njeno kuhinjo na kavo.

»Mag,« je rekel, »čudovito je biti toliko svoboden, da lahko uživaš kot midva danes, ali ne? Midva sva popolnoma svobodna. Nobenden od naju ni vezan —.«

Mag je bila mirna. Toda taka je bila zmeraj. Neizmerno mirna navzven, medtem ko jo je razjedala rana navznoter.

»Morda imaš prav,« je rekla.

Marc je mimogrede ujel njen pogled.

»V sredo zvečer je neki koncert, ali bi ga želela poslušati?«

Trenutek je oklevala. Videla je na njem, da pričakuje negativen odgovor.

»Želela bi, Marc.«

Ko se je vozil domov, se je strah, ki ga je občutil za oba, spremenil v grozo. Morda bo v njunih bodočih sestankih nekaj, kar bo porušilo njuno prijateljstvo.

Mag pa je zadevo razčistila. Po koncertu, še v avtomobilu, je rekla:

»Mnogo sem razmišljala o naju, Marc. Nisi mi lagal. Mislim, da si bil precej pošten, ko si mi rekel, da se ne želiš poročiti z menoj. Toda nisi pojasnil tudi svojih čustev. Ti veš, kaj čutim do tebe, ali nimam torej pravice do pojasnila?«

Marc je pomolčal, potem pa počasi spregovoril:

»Gre za nekoga, ki mi je zelo blizu. Nesreča je v tem, da se tisto ni pričelo kot pomota, ampak kot čudovita ljubezenska zgodba.«

»Za tvojega brata Julijana, ki živi na posestvu?«

»Da.« Odprla so se vrata preteklosti. »On je tako popoln...«

Slišal je samega sebe, kako priznava vse, od tistega prvega večera, ko bi morala Jenny priti na večerjo.

Mag ga je pazljivo poslušala, in ko je končal, je rekla:

»Nisi kriv, če se bojiš. To se kdaj pa kdaj vsakomur lahko zgodi. Tudi ni nihče kriv, če te ljubim. To se je moralo zgoditi in morala bom končati s tem. Nekega dne bom morala poiskati tudi tvojega naslednika.« Potem se je obrnila in ga pogledala. »Dokler pa ne pride ta čas, Marc, želim biti s teboj.«

To ga je ohrabrilo in objel jo je.

»Tudi jaz si želim biti s teboj.«

Prišlo je poletje in neke sobote zjutraj je Mag rekla:

»Bilo bi lepo zunaj na vasi, Marc. Kaj je z najinim jezerom?«

»Bilo bi lepo,« ji je odgovoril.

In bilo je popolnoma tako kot poprej. Stopila sta iz avtomobila in se dolgo sprehajala.

»Tam na drugi strani je najin prostor, ali se spominjaš, Marc? Nalašč sem hotela priti sem.«

Nasmehnil se je.

‚Ali je sploh še kdo na svetu tako dostojanstven in tako iskren kot ona? je pomislil sam pri sebi.

»Na tem prostoru sva ugotovila, da se ljubiva.«

Ni se premaknil. Molčal je in bil je ponosen, ker je vedel, da je to resnica.

»Seveda, ti takrat v to nisi verjel. Mislil si celo, da je to utvara.«

»Kakšna utvara?«

»Jenny, žena tvojega brata.«

»Mag, kaj govoriš?«

Privila se je k njemu.

»Res je. Vedela sem to že poprej. Čutila sem to v tvojem glasu, ko si izgovarjal njeno ime in ko si jo opisoval. Upala sem, da boš nekega dne čutil drugače, če bova dalj časa skupaj.«

»Toda težko se je boriti z utvaro. Nič se ni spremenilo. Odločil sem se storiti nekaj. Nekaj normalnega.«

»Ah, Marc, ti se ne bojiš ljubezni. Bojiš se nečesa nestvarnega, kar je proizvod tvoje domišljije. Ali te ie ona sploh kdaj poljubila, razen kot sestra? Ali se ti je sploh kdaj predala?«

Te besede so ga globoko prizadele.

»Ne, a ti?« — je rekel kratko.

»Jaz se ti predajam.«

Dolgo je stal molče.

»Mag, je rekel. »Kakšen bedak sem bil.«

Njegovo zavest ni razdejala ljubezen do Jenny. V bistvu je bila to le misel, da se izneverja bratu. Ni ljubil Jenny. Zdaj se je tega zavedal. Ljubil je idejo, simbol.

Tako je Mag z enim zamahom kot s kirurškim nožem presekala vse njegove okove in ga osvobodila za ljubezen. Takšno, kakršna mora biti.

Roke so mu malce drhtele.

»Ali se hočeš poročiti z menj?« je vprašal.

»Ali si prepričan, da si to tudi želiš?«

»Nikoli v življenju nisem bil o nečemer bolj prepričan.«

Smeh stoletij

Znani avstrijski general Gideon Laudon je nekoč pisal dvornemu vojaškemu svetu:

„Pošljite mi, prosim, zdravnika. Moji mazači spravijo na oni svet več ljudi kakor Turki."

V Karlovih Varih je isti general srečal nemškega pesnika Christiana Gellerta in ga vprašal:

„Prosim vas, gospod profesor, povejte mi vendar, kako ste mogli napisati toliko veselih stvari; kadar vas gledam, mi to kar ne gre v glavo."

„Vi pa meni povejte, gospod general, kako je mogoče, da ste zmagali v bitki pri Kolinu; kadar vas gledam, kar ne morem razumeti."

Skladatelj Haydn se je v družbi hvalil, da zna odigrati tudi najtežavnejše skladbe, čeprav jih vidi prvič v življenju. Tovariš ga je hotel osmešiti in mu je prinesel neko skladbo, za katero je trdil, da je ne bo znal odigrati. Sklenila sta stavo za deset zlatnikov.

Haydn je sedel h klavirju in začel igrati. Še smehljal se je, ker se mu je zdela skladba zelo lahka. Nenadoma pa je obstal in zaklical:

„Saj tega ni mogoče igrati! Tega podčrtanega c ne morem udariti, ker ima desna roka sočasno akord na enem, leva pa na drugem koncu klaviature!"

„To pomeni, da ne znate igrati! Poglejte, kako bom jaz!" je dejal nasprotnik.

Začel je igrati in ko je prišel do kritičnega mesta, je udaril podčrtani c — z nosom.

Cesar Jožef II., znani reformator, je rad potoval inkognito. Ko je prišel v Lwow, se je v hotelu vpisal kot grof Hochberški iz cesarjevega spremstva. Nato je odšel v sobo in se začel briti. Radovedna sobarica pa je začela laziti okrog njega in ga je nazadnje vprašala, kakšno službo ima pri cesarju. Jožef se je mirno bril dalje in odvrnil:

„Včasih ga obrijem."

ILIJA POPOVSKI:

Neverjetna zgodba

Čudne in nerazložljive stvari se dogajajo na tem našem svetu. Pojavi se na primer nekaj na videz čisto preprostega, lahko razumljivega, ko pa kasneje prodreš v bistvo stvari — konec! Ni korenin, ni vzrokov, ni medsebojne zveze, ni razlage! Celo znanost stisne v takih primerih rep med noge in si umije roke nad zadevo.

Primer tovariša Gojka, uslužbenca Zavoda za koordinacijo objektivnih okoliščin, je eden od takih nerazložljivih dogodkov.

Gojko — morda ste že slišali o njem — ni bil ravno eden tistih uslužbencev, ki umirajo od dela. Tudi izgoreval ni v službi za ljudstvo, še pretegnil se ni. Razpored njegovega tako imenovanega delovnega časa je bil že leta in leta ustaljen nekako takole: od 7. do 8. ure — čitanje športnega in ostalega tiska, od 8. do 9. ure diskusija o športu in ostalem tisku, od 9. do 10. ure diskusija o prejšnji diskusiji, od 10. do 11. ure malica, od 11. do 12. ure diskusija o malici, od 12. do 13. ure odmor in od 13. do 14. ure diskusija o odhodu, priprave za odhod in odhod kot tak.

Tako je šlo leta in leta. Menjale so se geološke dobe in družbene formacije, a Gojko je ostal stanoviten, nespremenljiv.

Nenadoma pa, kakih deset dni bo tega, je šla od ust do ust nenavadna vest: Gojko je začel delati!

Kako, zakaj? Nihče ni imel pojma.

Kot po navadi so prvi prispeli na kraj dogodka novinarji. Sprejel jih je tovariš Sotir, Gojkov pisarniški kolega, in začel razburjeno pripovedovati:

„Nimam pojma, do kakšnih tektonskih ali drugačnih premikov je prišlo v Gojkovem duševnem jedru. Dejstvo je tole: davi ob pol devetih sem obrnil glavo proti njemu, da bi se pomenila o novih cenah v kmetijstvu, in kaj vidim? Gojko dela! Pomanem si oči — zares dela! Stopim bliže in pogledam, če morda ne izpolnjuje listek športne stave ali pa rešuje križanko. Ne, nesrečnež dela, prav zares dela... Več vam ne morem povedati, vem samo to: ves kolektiv je čisto iz sebe in si ne zna razložiti tega nenavadnega pojava."

Časopisi so popadli fenomen in ga napihnili z vseh mogočih in nemogočih strani. Načelnik Zavoda za koordinacijo objektivnih okoliščin je dal izjavo, da vlada v kolektivu vseskozi zdrava atmosfera, stratosfera, troposfera in ionosfera in da je treba torej vzroke za Gojkov — najnežneje rečeno nenavadni korak — iskati drugje.

Tudi sekretar sindikalne podružnice je potrdil, da po dosedanjem Gojkovem vedenju nikakor ni bilo mogoče slutiti, da bo storil kaj takega.

Končno so prišli v Zavod za koordinacijo objektivnih okoliščin še znanstveniki.

Krdelo sociologov, antropologov, psihologov in lenobologov se je zgrnilo okoli Gojka, mu izmerilo pritiske in odtiske, mu preštelo vsa rdeča, bela in rožnata krvna telesca, ga testiralo po dolgem in počez in se potem umaknilo v laboratorije, da bi odkrili vzroke.

Vse zaman!

Prvotna hipoteza, da gre za dedno obremenjenost (ugotovili so namreč, da je neki Sozontije, daljnji Gojkov prednik, tudi delal), je splahnela ob logičnem vprašanju: če je tako, zakaj je začel potem Gojko delati ravno sedaj?

Doktor sodobne lenobologije Arčibald Hadži-Puvanjac je prišel na dan s teorijo, da gre pri Gojku za izpah možganskih zavojev. Toda meritve niso podprle njegove hipoteze: Gojkovi možganski zavoji so imeli natanko take krivine kot prej.

Končno so znanstveniki skomignili z rameni in odšli.

Gojko pa še vedno dela. Dela že enajsti dan. Kako, zakaj, pod vplivom kakšnih skrivnostnih endogenih sil, tega ne ve nihče. Dela, preprosto dela.

Valentin Polanšek:

Kdo sedaj naj čist ostane...

Kdo sedaj naj čist ostane,
ko je toliko laži in smrti —
kdo bi štel še srčne rane,
ko vrtovi upov so razdrti!!

V zraku grozna pesem smrti,
strah na zemlji, gnus,
krematoriji so vsem odprti,
vse po krvi že ima okus!

Jaz pa z mislijo na tebe
sredi teh dni grozote —
občudujem na pol blazen sebe,
da še živim sredi te strahote!

(1944)

RADIO PROGRAM

RADIO CELOVEC

I. PROGRAM

Poročila: 5.45, 6.45, 7.45, 12.30, 16.45, 20.00, 22.00

Dnevne oddaje (razen nedelje): 5.55 Kmečka oddaja — 6.00 Pestro mešano — 7.55 Gospodarske vesti — 9.00 Pozdrav nate — 10.03 Za gospodinjo — 11.10 Ljudske viže — 11.45 Oddaja za podeželje — 12.00 Opoldanski zvonovi — 12.40 Deželna poročila — 13.05 Opoldanski koncert — 14.00 Objave — 14.55 Posebej za vas — 16.00 Glasba zate — 16.55 Kulturna poročila — 17.00 Popoldanski koncert — 18.45 Pestro mešano — 18.55 Lokalni šport — 19.30 Odmev časa — 20.10 Deželna poročila.

Sobota, 19. 3.: 8.05 Domači vrt — 8.15 Pozdrav nate — 11.00 Ljudska glasba s Tirolske — 14.15 Pozdrav nate — Aelia, žena Norika, roman — 16.00 Aktualna reportaža — 16.30 Koroški knjižni kotiček — 17.00 Šport in glasba — 18.00 Kulturni razgledi — 19.10 Odmev časa — 20.15 Mrtvi Gabriel, radijska pripovedka — 20.45 Orkestralni koncert.

Nedelja, 20. 3.: 8.05 Kmetijska oddaja — 9.05 Venček melodij — 12.45 Ogledalo Mestnega gledališča — 13.45 Iz domačih krajev — 14.30 Pozdrav nate — 16.30 Križem po svetu, križem skozi čas — 18.05 Ljudska glasba — 19.30 Nedeljski šport — 20.10 Pridi k srečanju.

Ponedeljek, 21. 3.: 8.15 Zločin in kazen, roman — 8.45 Glasba tujih dežel — 15.15 Komorna glasba — 15.45 Koroški knjižni kotiček — 18.15 Tisk in gospodarstvo — 18.35 Mladina in gledališče — 19.00 Glasbeno srečanje žensk — 20.15 Brati in razumeti — 20.30 Evropska reportaža — 21.15 Koroško glasbeno življenje.

Torek, 22. 3.: 8.00 Zveneči jutranji pozdrav — 15.30 Ti presneta kukavica — 15.45 Oddaja kuturnega urada — 18.00 Koroška avto- in motorevija — 18.15 Iz prve roke — 18.35 Aktualna literarna oddaja — 19.00 XY ve vse — 20.15 Še eno noč, slušna igra — 21.00 Andersonove pravljice.

Sreda, 23. 3.: 8.00 Zveneči jutranji pozdrav — 15.15 Koroški visokošolski tedni — 15.45 Znamenje, ki ga ni v abecedi — 17.00 Zlato rokodelstvo — 18.00 Aktualna reportaža — 18.15 Pomoč potrebuje vsak — 18.30 Znanstvena govorilna ura — 20.15 Tirolski sodobni komponisti.

Četrtek, 24. 3.: 8.00 Zveneči jutranji pozdrav — 15.15 Ura pesmi — 15.45 Staroavstrijski svatovski plesi — 18.00 Koroška kuturna poročila — 18.05 Kmetijska oddaja — 18.20 Oddaja delavske zbornice — 19.00 XY ve vse — 20.15 Koroški hišni koledar — 21.00 Zveneča alpska dežela.

Petek, 25. 3.: 8.00 Zveneči jutranji pozdrav — 15.15 Komorna glasba — 18.00 Koroške pihalne godbe — 18.15 Kaj pravi industrija — 20.15 Sena-Donava — 20.45 Evergreen, tokrat na Dunaju — 21.00 Glasbene šarade.

II. PROGRAM

Poročila: 6.00, 7.00, 8.00, 10.55, 13.00, 15.00, 17.00, 19.00, 22.00, 23.00.

Dnevne oddaje (razen nedelje): 5.30 Dobro jutro — 6.15 Z glasbo v dan — 6.40 Jutranja opazovanja — 6.50 Pestro mešano — 7.20 Jutranja gimnastika — 11.00 Veseli ob enajstih — 11.45 Za avtomobiliste — 14.50 Objave iz Avstrije — 16.30 Koncertna ura — 17.10 Kulturne vesti — 17.15 Reporterji med potjo — 18.00 Glasbena oddaja s plošč — 19.20 Kaj slišimo danes zvečer — 21.55 Športni komentar — 22.10 Pregled po svetu.

Sobota, 19. 3.: 8.20 Glasba na tekočem traku — 9.30 Bodite čisto tiho — 13.20 Odmev iz Avstrije — 13.55 Pet minut agrarne politike — 14.40 Tehnični razgledi — 15.20 Danes tebi, jutri meni — 17.35 Za delovno ženo — 18.05 Melodija z Dunaja — 19.10 Oddaja vicekancleria — 19.30 Velika šansa — 20.15 Avstrijska hitparada — 21.30 Edo Slavjanik poje.

Nedelja, 20. 3.: 8.15 Kaj je novega — 10.00 Ogledalo domačega tiska — 11.00 Koncert dunajskih filharmonikov — 13.10 Za avtomobiliste — 14.30 Zločin in kazen, roman — 15.00 Ljudstvo in domovina — 16.00 Glasba ne pozna meja — 18.00 Mednarodna radijska univerza — 19.10 Teden dni svetovnih dogajanj — 19.30 Melodija za nedeljski večer — 21.15 Jordanija, kraljevina puščave.

Ponedeljek, 21. 3.: 8.10 Glasba na tekočem traku — 9.35 Stvaritve velikih mojstrov — 13.30 Za prijatelja opere — 14.35 Ljudska glasba — 16.00 Otroška ura — 17.25 Brali smo za vas — 17.40 Ženska oddaja — 19.30 Falstaff, lirična komedija — 21.55 Športni komentar tedna.

Torek, 22. 3.: 8.20 Prosimo, prav prijazno — 9.35 Stvaritve velikih mojstrov — 13.30 Ob 15-letnici smrti Willema Mengelberga — 14.35 Pot in potovanje — 15.35 Če pride mladi mož — 17.25 Znanje za vse — 17.40 Ob 50-letnici smrti Franca Marca — 19.30 Poleti z nami — 20.30 Robert Stolz dirigira — 21.30 O tem lahko govorimo.

Sreda, 23. 3.: 8.10 Glasba na tekočem traku — 9.35 Stvaritve velikih mojstrov — 13.20 Teden pri Združenih narodih — 13.30 Za prijatelja opere — 14.35 Dagobert gre po mestu — 15.45 Otroška ura — 16.00 K 60-letnici Josefa Scheidleja — 17.25 Iz raziskovalnega dela naših visokih šol — 17.40 Domači zdravnik — 19.30 Halo, teenagerji — 20.15 Vseh devet — 21.40 Popravi, kar so drugi zagrešili.

Četrtek, 24. 3.: 8.10 Dobrodošli v Avstriji — 9.35 Stvaritve velikih mojstrov — 13.20 Dunajsko koncertno ogledalo — 13.30 Srečanje in oblika — 14.15 Pomembni orkestri — 15.35 Ljudska pesem v Kanadi — 16.00 Peti mednarodni univerzitetni tedni o jedrski fiziki v Schladmingu — 17.25 Raziskovalci v gosteh — 17.40 Ženska oddaja — 19.30 Okoli operete — 21.00 O prijetnih in drugih gostilničarjih.

Petek, 25. 3.: 8.10 Glasba na tekočem traku — 9.35 Stvaritve velikih mojstrov — 13.20 Avstrijska snežna poročila — 13.30 Za prijatelja opere — 14.15 Sodobni avstrijski komponisti — 15.35 Glasba Nica Dostala — 16.00 Otroška ura — 17.25 Znanje za vse — 19.30 Samomorilec, slušna igra — 21.00 Mi in gore.

Slovenske oddaje

Sobota, 19. 3.: 9.00 Od pesmi do pesmi, od srca do srca — 18.25 Glasbena oddaja.

Nedelja, 20. 3.: 7.30 Duhovni nagovor — S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo.

Ponedeljek, 21. 3.: 14.15 Poročila, objave — Kaj smo pripravili — Športni mozaik — Kaj pravite k temu — 18.00 Dober večer našim malim poslušalcem.

Torek, 22. 3.: 14.15 Poročila, objave — Oče Vendelin Vošnjak — Beremo za vas.

Sreda, 23. 3.: 14.15 Poročila, objave — Kar želite, zaigramo.

Četrtek, 24. 3.: 14.15 Poročila, objave — Žena in dom — Malce vremenoslovja.

Petek, 25. 3.: 14.15 Poročila, objave — Od petka do petka — Koroške narodne pesmi — Beremo za vas.

RADIO LJUBLJANA

oddaja na srednjem valu 327,1 — 257 — 202,4 — 202 m. UKV frekvence 88,5 — 92,9 — 94,1 — 90,5 — 97,9 MHZ

Poročila: 5.00, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 17.00, 18.00, 19.30, 22.00, 23.00.

Dnevne oddaje (razen v nedeljah): 4.30 Dobro jutro — 11.00 Turistični napotki — 12.30 Kmetijska oddaja — 13.15 Obvestila in zabavna glasba — 13.30 Priporočajo vam — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Popoldanski koncert — 19.05 Glasbene razglednice — 22.10 Plesna glasba.

Sobota, 19. 3.: 8.05 Glasbena matineja — 9.25 Mladi glasbeniki glasbenih šol — 10.15 Iz oper mojstrov klasike — 12.05 Igor Ozim — 12.40 Ansambel Borisa Franka in ansambel Boruta Lesjaka — 14.05 Scene iz Poličeve opere „Deseti brat" — 14.35 Voščila — 15.30 Pesmi in plesi jugoslovanskih narodov — 17.35 Popevke tega tedna — 18.45 S knjižnega trga — 20.00 Sobotni koncert lahke glasbe — 20.30 Pokaži, kaj znaš — 22.10 Oddaja za naše izseljence.

Nedelja, 20. 3.: 8.05 Čarobni lok, mladinska radijska igra — 9.05 Voščila — 10.00 Še pomnite, tovariši — 11.45 Nedeljska reportaža — 12.05 Voščila — 13.30 Za našo vas — 14.00 Nedeljsko športno popoldne — 16.00 Humoreska tedna — 17.05 Slavni pevci, znamenite arije — 17.30 Striček Albert, radijska igra — 20.00 Naš nedeljski sestanek — 21.00 Glasba pripoveduje.

Ponedeljek, 21. 3.: 8.05 Glasbena matineja — 8.55 Za mlade radovedneže — 9.25 Naš juke box — 10.35 Naš podlistek — 12.05 Iz opusa Iva Petriča — 12.40 Slovenske narodne — 14.05 Iz skladateljske mape Ferda Juvanca — 14.35 Voščila — 15.30 Zborovske skladbe Emila Adamiča — 17.05 Glasbena križanka — 18.20 Zvočni razgledi — 18.45 Pota sodobne medicine — 20.00 Simfonični koncert orkestra beograjske filharmonije.

Torek, 22. 3.: 8.05 Glasbena matineja — 9.25 Sprehod z velikimi zabavnimi orkestri — 10.15 Odlomki iz opere „Manon" — 12.05 Slavni virtuozi — 12.40 Vaški kvintet in trio Dorka Škoberneta — 14.35 Pet minut za novo pesmico — 15.30 V torek nasvidenje — 17.05 Koncert po željah poslušalcev — 18.45 Na mednarodnih križpotjih — 20.00 Pevski zbor „Lira" iz Kamnika — 20.20 Tantadruj, radijska igra — 21.20 Pesem godal.

Sreda, 23. 3.: 8.05 Glasbena matineja — 8.55 Pisan svet pravljic in zgodb — 9.30 V svetu lahke glasbe — 10.45 Človek in zdravje — 12.05 Trije prizori iz „Aide" — 12.40 Slovenske narodne pesmi — 14.35 Voščila — 15.30 Pihalne godbe — 17.05 Nacionalne smeri v glasbi — 18.15 Radio Koper — 18.40 Naš razgovor — 20.00 Veronika Deseniška, opera.

Četrtek, 24. 3.: 8.05 Glasbena matineja — 9.25 Glasbena pravljica — 10.15 Pojo solisti zagrebške opere — 12.05 Spomladanska razpoloženja pri Beethovnu — 12.40 Na kmečki peči — 14.05 Ljubezen — čarovnica, balet — 15.30 Mariborski pihalni ansambel — 15.40 Literarni sprehod — 17.05 Turistična oddaja — 18.20 Odskočna deska — 18.45 Jezikovni pogovori — 20.00 Četrtkov večer domačih pesmi in napevov — 21.00 Izročilo dvojsetega stoletja.

Petek, 25. 3.: 8.05 Operna matineja — 8.55 Pionirski tednik — 9.35 Pet minut za novo pesmico — 10.35 Novost na knjižni polici — 12.05 Iz oper Antonina Dvoraka — 12.40 Slovenske narodne — 14.35 Švicarske narodne pesmi — 15.30 Od vasi do vasi — 15.45 Novo v znanosti — 17.05 Petkov simfonični koncert — 18.20 Zabavni orkester RTV Ljubljana — 18.45 Kuturne diagonale — 20.00 Iz arhiva operetnih melodij — 20.20 Tedenski zunanjepolitični preged — 20.30 Slovenska zemlja v besedi in glasbi — 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih.

POHIŠTVO

za dom in za goste

Podjunska trgovska družba

bratje Rutar & Co.

Dobrla vas - Eberndorf

A 9141 tel. (0-42-36) 281

Oglejte si našo razstavo tudi v prostorih hotela Rutar v Dobrli vasi.

Ta teden vam priporočamo:

Za vsakogar nekaj posebnega

- France Prešeren: **FAKSIMILIRANA IZDAJA** cenzurnega rokopisa Poezij in tiskanega izvoda Krsta pri Savici, bibliofilska izdaja, v luksuzni kaseti 175 šil.
- Krakar-Kumar: **OD TOD SO BEŽALE ŠE PTICE,** dokumenti iz nacističnih koncentracijskih taborišč, 112 str., ilustr., pl. 42 šil.
- Niko Kuret: **PRAZNIČNO LETO SLOVENCEV,** starosvetne šege in navade, 1. del: Pomlad, 328 str., slik. priloge, pl. 63 šil.
- Janko Pleterski: **NARODNA IN POLITIČNA ZAVEST NA KOROŠKEM,** obširna razprava iz zgodovine koroških Slovencev, 480 str., pl. 165 šil.
- Bogo Grafenauer: **ZGODOVINA SLOVENSKEGA NARODA,** 1. knjiga: od naselitve do uveljavljenja frankovskega fevdalnega reda, 432 str., ilustr. pl. 62 šil.
- Bogo Grafenauer: **ZGODOVINA SLOVENSKEGA NARODA,** 2. knjiga: od uveljavljenja frankovskega fevdalnega reda do začetka kmečkih uporov, 432 str., ilustr., pl. 70 šil.
- Mirko Rupel: **PRIMOŽ TRUBAR,** življenje in delo „očeta" prve slovenske knjige, 324 str., slik. priloge, polusnje 146 šil.
- Franc Grivec: **SV. CIRIL IN METOD,** življenje in delo začetnikov pismene omike slovanskih narodov, 246 str., slik. priloge, pl. 78 šil.
- Bogo Grafenauer: **KMEČKI UPORI NA SLOVENSKEM,** obsežno delo iz zgodovine slovenskega naroda, 484 str., slik. priloge, pl. 115 šil.
- Janež-Ravbar: **PREGLED SLOVENSKE KNJIŽEVNOSTI** od prvih začetkov do današnjih dni, 400 str., iustr., br. 36 šil.
- **SLOVENSKE NARODNE JEDI,** priročnik o nastanku in razvoju ter o pripravi narodnih jedi, 310 str., ilustr., slik. priloge, 50 šil.
- Ciril Cvetko: **OPERA IN NJENI MOJSTRI,** knjiga o velikih mojstrih opere in njihovih najboljših delih, 388 str., slik. priloge, br. 52 šil.
- Černelč-Rostaher: **ZDRAV IN BOLAN OTROK,** razvoj, nega, prehrana in zdravljenje otroka, 516 str., ilustr., br. 30 šil.
- Janez Kromar: **ZDRAVILNE RASTLINE,** priročnik za nabiranje in uporabljanje domačih zdravilnih rastlin, 124 str., ilustr., br. 15 šil.
- Jakica Accetto: **OPREMLJAMO STANOVANJE,** strokovni nasveti za pravilno sodobno ureditev stanovanja, 112 str., ilustr. br. 24 šil.
- Miha Ogorevc: **POT V VRTNO VESELJE,** knjiga o pravilnem ravnanju z vrtnimi in sobnimi rastlinami, 144 str., ilustr., br. 16 šil.

Knjige lahko naročite tudi po pošti. Plačilo možno v obrokih.

Knjigarna „Naša knjiga", Wulfengasse

ŠPORTNI VESTNIK

SVETOVNO PRVENSVTO »HOKEJ 66«:

Sovjetska zveza uspešno branila

naslov svetovnega in evropskega prvaka

Svetovno in evropsko prvenstvo v hokeju na ledu 1966, ki se je odvijalo v Ljubljani, Zagrebu in na Jesenicah, je bilo minulo nedeljo zaključeno s tekmami za prva štiri mesta ter z veliko zaključno slavnostjo, ki je celotno Ljubljano spremenila v »mesto hokeja«. Sploh je bila Ljubljana vse dni od 3. do 13. marca povsem v znamenju velike športne manifestacije, kakor so za Jugoslavijo z najvišjimi priznanji ugotovili mednarodni funkcionarji, da je svetovno prvenstvo organizacijsko izvedla vzorno in vredno največje pohvale. Mnenje, da se bo moral Dunaj, ki bo prizorišče prihodnjega svetovnega prvenstva, zelo potruditi, če bo hotel doseči enako raven organizacijske brezhibnosti in brezprimerne gostoljubnosti, nikakor ni osamljeno.

Velika prireditev je torej mimo. Končala se je brez senzacije, točno po napovedih strokovnjakov: naslov svetovnega in evropskega prvaka si je ponovno osvojila Sovjetska zveza, katere ekipa je imela tudi za odločilno srečanje s češkoslovaškim moštvom še dovolj elana in živcev, da je tekmo že v prvih minutah suvereno odločila v svojo korist.

V zadnji številki našega lista smo poročali o poteku prvenstva do vključno torka minulega tedna, tokrat pa objavljamo še izide preostalih srečanj.

9. marec

Skupina A: Vzhodna Nemčija — Poljska 4:0; Amerika — Finska 1:4. Skupina B: Romunija — Avstrija 7:1; Švica — Zahodna Nemčija 0:4; Norveška — Madžarska 5:2; Velika Britanija — Jugoslavija 3:3.

10. marec

Skupina A: Kanada — Češkoslovaška 1:2; Sovjetska zveza — Švedska 3:3. Skupina B: Švica — Norveška 1:4; Zahodna Nemčija — Madžarska 1:0.

11. marec

Skupina A: Finska — Poljska 6:3; Vzhodna Nemčija — Amerika 0:4; Češkoslovaška — Švedska 2:1; Sovjetska zveza — Kanada 3:0. Skupina B: Velika Britanija — Avstrija 1:2; Romunija — Jugoslvaija 5:5. Skupina C: Danska — Južna Afrika 6:2.

12. marec

Skupina A: Amerika — Poljska 6:4; Vzh. Nemčija — Finska 4:3. Skupina B: Norveška — Zah. Nemčija 2:3; Švica — Madžarska 6:1; Velika Britanija — Romunija 1:4; Jugoslavija — Avstrija 4:2.

13. marec

Skupina A: Kanada — Švedska 4:2; Češkoslovaška — Sovjetska zveza 1:7.

OD 25. DO 27. MARCA:

Teden smučarskih poletov na skakalnici v Planici

Letošnji teden smučarskih poletov v Planici, ki bo v dneh od 25. do 27. marca, bo posvečen posebnemu jubileju: Planica obhaja 30-letnico, odkar je prvi človek poletel na smučeh čez 100 metrov.

Letošnje prireditve v Planici se bodo udeležili najboljši smučarski skakalci iz vseh delov sveta.

Vrstni red držav

PO LETOŠNJEM PRVENSTVU

SKUPINA A

1. Sovjetska zveza	7	6	1	0	55:7	13
2. Češkoslovaška	7	6	0	1	32:15	12
3. Kanada	7	5	0	2	33:10	10
4. Švedska	7	3	1	3	26:17	7
5. Vzhodna Nemčija	7	3	0	4	12:30	6
6. Amerika	7	2	0	5	18:39	4
7. Finska	7	2	0	5	18:43	4
8. Poljska	7	0	0	7	11:44	0

SKUPINA B

1. Zahodna Nemčija	7	7	0	0	34:12	14
2. Romunija	7	5	1	1	29:16	11
3. Jugoslavija	7	4	2	1	25:23	10
4. Norveška	7	4	0	3	28:17	8
5. Avstrija	7	3	0	4	25:30	6
6. Švica	7	2	0	5	24:26	4
7. Madžarska	7	1	0	6	19:30	2
8. Velika Britanija	7	0	1	6	15:45	1

SKUPINA C

1. Italija	4	4	0	0	54:8	8
2. Danska	4	2	0	2	21:21	4
3. Južna Afrika	4	0	0	4	4:50	0
4. Jugoslavija B (izven konkurence)	3	1	1	1	11:13	3

TELEVIZIJA

Sobota, 19. 3.: 17.03 Cvetlični zdravnik — 17.30 Moda enkrat drugače — 18.00 Kakor so videli drugi — 18.40 Kaj vidimo novega — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Dunajčani in dunajsko veselje — 21.40 Sedem dni časovnih dogajanj.

Nedelja, 20. 3.: 17.03 Harry West, film — 17.20 Svet mladine — 17.50 Polovanje po Grenlandiji — 18.30 Šah za vse — 19.00 Ukaz — 19.30 Aktualni šport — 20.20 Donna Diana, veseloigra.

Ponedeljek, 21. 3.: 18.35 Tečaj francoščine — 19.00 V zadnjem trenutku — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Enaindvajset — 21.00 Možje in sile — 22.10 Janine Aimee, povest.

Torek, 22. 3.: 18.35 Tečaj angleščine — 19.00 Kitajska predpomlad — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Horizonti — 21.30 Srečanje z živalmi — 22.20 Pristaniška policija.

Sreda, 23. 3.: 11.03 Horizonti — 12.20 Možje in sile — 17.03 Listamo po slikanici — 17.25 Beg v čarobni svet — 17.40 Poly — 18.35 Tečaj francoščine — 19.00 Glasba — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Vaš nastop, prosimo — 21.00 Dve enodejanki — 21.40 Podobe iz Avstrije.

Četrtek, 24. 3.: 12.00 Komentar k časovnemu dogajanju — 18.35 Tečaj angleščine — 19.00 Športni kalejdoskop — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Televizijska igra — 21.15 Televizijska igra — 21.45 Mozartova zadnja leta.

Petek, 25. 3.: 11.03 Vaš nastop, prosimo — 11.50 Podobe iz Avstrije — 18.35 Z nasvetom in dejanjem — 19.00 Televizijska kuhinja — 19.30 Čas v sliki — 20.15 Anna Gorth, igra — 22.00 Z našimi najboljšimi priporočili.

Iščem mlado dekle za pomoč in nadaljnjo izučitev v odličnem dunajskem vilskem gospodinjstvu. Nudim možnost za priučitev dobrega kuhanja, serviranja, šivanja, vodenja gospodinjstva. Dobro plačilo, soba s kopalnico, mnogo prostega časa in prijetna okolica. Dopise na: Dr. Gerda Rob, Wien XIII., Trauttmansdorffg. 3a

Izdajatelj, založnik in lastnik: Zveza slovenskih organizacij na Koroškem; glavni urednik: Rado Janežič, odgovorni urednik: Blaž Singer; uredništvo in uprava: 9021 Klagenfurt - Celovec, Gasometergasse 10, telefon 56-24. — Tiska Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec - Borovlje. — Dopisi naj se pošiljajo na naslov: 9021 Klagenfurt - Celovec, Postfach 124.

Oddaja sadnih drevesc vseh plemen in znanih sort samo v drevesnici. Posebno velika zaloga češpelj, sliv in ribezov. Marko Polzer, pd. Lazar, pri Št. Vidu v Podjuni.